

Tomtangården

Vårdplan

Klövsjöby 4:31, Klövsjö socken, Bergs kommun

Christina Persson



RAPPORT – JAMTLI 2009:10
ISSN 1654-2045

Utgivning och distribution:

Jamtli

Box 709

831 28 Österund

Tel 063-15 01 00

Fax 063- 10 61 68

© Jamtli, 2009

Kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS 2006/02204

Omslagsbild: Tomtangården omkring 1920, Jamtli bildarkiv Ej Neg 265

Redigering och layout framsida: Lena Ljungkvist, Jamtli Förlag

ISSN 1654-2045

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
FASTIGHETSUPPGIFTER MM.....	5
KARTA.....	6
MILJÖBESKRIVNING	7
HISTORIK	8
DOKUMENTATIONER AV GÅRDEN	9
RESTAURERINGAR	11
KULTURHISTORISK VÄRDERING	12
FÖRSLAG TILL KULTURHISTORISK MÅLSÄTTNING.....	13
VÅRD OCH UNDERHÅLL	14
STATUSBESIKTNING OCH FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER	14
<i>Prioritering av restaureringsåtgärder</i>	<i>14</i>
ALLMÄNNA RÅD FÖR UNDERHÅLL	14
GENERELLT FÖRHÅLLNINGSSÄTT VID ÅTGÄRDER.....	15
INFÖR EN RESTAURERINGSSITUATION	15
BYGGNADSBESKRIVNING OCH SKADEBESIKTNING.....	17
SITUATIONSPLAN	17
BENÄMNING AV BYGGNADSDELAR	18
<i>BONINGSHUS (parstuga) I.....</i>	<i>19</i>
<i>KÄLLARE (utbyggnad bakom parstuga) I.....</i>	<i>23</i>
<i>LILLSTUGA (enkelstuga) II.....</i>	<i>25</i>
<i>STALL III.....</i>	<i>28</i>
<i>LADUGÅRD (gamla delen) IV.....</i>	<i>35</i>
<i>LADUGÅRD (nya delen) IV.....</i>	<i>38</i>
<i>STALL V.....</i>	<i>41</i>
<i>TOMTOLAS STUGA VI</i>	<i>43</i>
<i>LOFT VII.....</i>	<i>46</i>
<i>VEDBOD VIII</i>	<i>48</i>
<i>BRYGGSTUGA IX.....</i>	<i>50</i>
<i>LOGE X.....</i>	<i>53</i>
<i>LOGE (dans) XIV.....</i>	<i>56</i>
<i>HÅRBRE XIX</i>	<i>58</i>
<i>BASTU XVII</i>	<i>60</i>
<i>FODERLADA XIV.....</i>	<i>62</i>
<i>VEDBOD/LADA XVI.....</i>	<i>63</i>
<i>LADA XV.....</i>	<i>64</i>
<i>LADA.....</i>	<i>65</i>
KÄLL OCH LITTERATURFÖRTECKNING.....	66
MATERIALSPECIFIKATION.....	67
BERÄKNING DAGSVERKEN.....	68

Inledning

Tomtangården i byn Klövsjö är en av Jämtlands läns två bevarade kringbyggda gårdar. Med anledning av detta har gården uppmärksammats alltsedan det tidiga 1900-talet och 1963 blev Tomtangården hembygdsgård i Klövsjö. Sedan denna tid har flera restaureringar genomförts på gården.

Fråga är väckt om byggnadsminnesförklaring av Tomtangården. Med anledning av detta har Jamtli på uppdrag av länsstyrelsen i Jämtlands län och Klövsjö hembygdsförening tagit fram en vårdplan för hembygdsgården.

Timmermannen Sören Classon, Hackås timmerhusservice AB, och Christina Persson och Olof Edin, Jamtli, besiktigade gårdens byggnader den 15 och 16 november 2007. Utifrån dessa besiktningar och jämförelser med beskrivningar i äldre åtgärdsförslag har följande program tagits fram och sammanställts. Det kan konstateras att gårdens byggnader år 2007 är i gott skick med några undantag. Det är framförallt ladugården och mangårdsbyggnaden som är i behov av större insatser. Som bilaga till programmet finns det detaljerade åtgärdsförslag med kostnadsberäkning för restaurering av ladugården som Sören Classon har sammanställt.

Handlingar och fotografier tagna i samband med upprättandet av rapporten finns bevarade i museets arkiv.

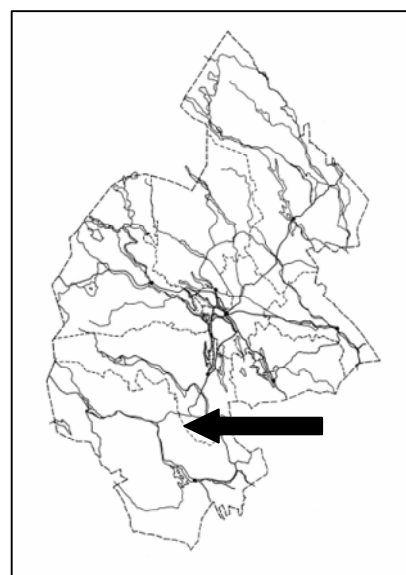
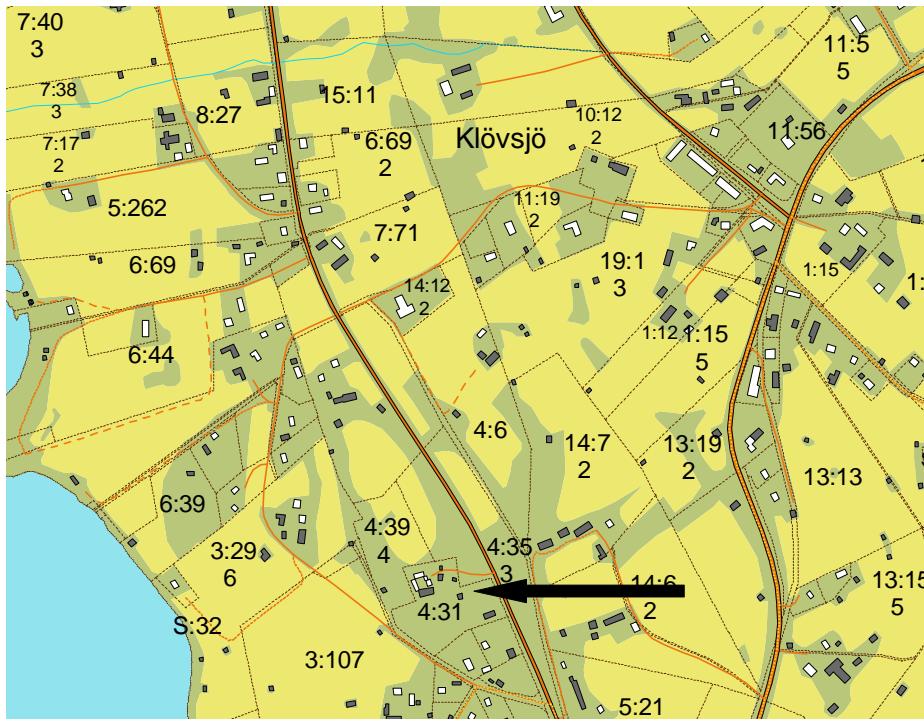
Östersund den 20/2 2009

Christina Persson
Antikvarie

Fastighetsuppgifter mm

Objekt	Tomtangården
Fastighet	Klövsjöby 4:31, Klövsjö socken, Bergs kommun
Fastighetsägare	Klövsjö hembygdsförening c/o Viktoria Zakrisson Box 188 840 32 Klövsjö Kontaktperson: Viktoria Zakrisson
Uppdragsgivare	Länsstyrelsen i Jämtlands län Kulturmiljö 831 86 Östersund Kontaktperson: Ola Hanneryd 063-14 62 26
Uppdragstagare	Hackås timmerhusservice AB Fäste 1015 830 23 Hackås Kontaktperson: Sören Classon 070-656 75 50 Jamtli, Kulturhistoriska sektionen Box 709 831 28 Östersund Kontaktperson: Olof Edin, 063-14 01 87
Dnr JLM	600/2007 F8A
Dnr LST	434-1698-07

Karta



Kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS 2006/02204

Historik

Tomtan etablerades vid ett arvsskifte 1777 då Johan Johansson från Johangården, nr. 3 fick detta som ett torp.¹ Johans broder Per, som ärvde hemmanet Johangården, ålades att förse Tomtan med fåhus, kornlada och foderhus i skifteshandlingen. Johans son Olof övertog gården 1825. Denne köpte 1829 en tredjedel av hemmanet Jo Sjuls (1/4 tunnland) och efter laga skiftet som ägde rum mellan 1833-1838 köpte han ytterligare 1/8 tunnland från samma hemman år 1842. Tomtan ombildades i samband med detta från torp till hemman. På laga skifteskartan står det fortfarande Olof Johanssons torp.



Kartöverlägg på Tomtangården. De röda rektanglarna visar byggnader på dagens fastighetskarta. Rektanglarna med kryss är byggnader som markerades på laga skifteskartan över Klövsjö som upprättades mellan 1833-38. Antagligen sattes inte alla hus ut på lagaskifteskartan. De streckade linjerna visar vägarna.

Tomtangården brukades fram till slutet av 1950-talet. Olof Johansson, även kallad Tomt-Ola, var gårdens siste ägare i fjärde generationsled. Han dog 1967, 81 år gammal. Hembygdsföreningen i Klövsjö tog redan på 1950-talet initiativ till att bevara Tomtangården som hembygdsgård och köpte gården av Olof Johansson som dock bodde kvar där till sin död. En restaurering genomfördes åren kring 1960 och 1963 invigdes Tomtan som hembygdsgård.

¹ Uppgifterna i stycket är hämtade ur Gösta Ullberg: *Bönder torpare och knektar i det gamla Klövsjö, del 1*, Heimbygdas förlag, Östersund 1933, sidan 139ff.



Foto av Tomtangården taget omkring 1920 från norr. I förgrunden syns vedboden till höger och bagarstugan till vänster. *Ejneg* 265

Dokumentationer av gården

Tomtangården uppmärksammades i början av 1900-talet av Nordiska museet. År 1904 ingick Tomtangården i museets undersökning av seder och föremål. Planritningar på flera av byggnaderna finns från 1904 års undersökning. Sedan dess har gården vid flera tillfällen dokumenterats med uppmätningar och fotografier. I Nordiska museets och Jämtlands läns museums arkiv finns fotografier från 1904, 1917, 1925, 1959 och från 1970-, 80- och 90-talen. Det finns dessutom två situationsplaner av gården. Sigurd Erixon på Nordiska museet undersökte och kartlade gården 1917 vilket bland annat beskrivs i *Svensk byggnadskultur* och Bruno Kjellström mätte då upp en situationsplan.² Den andra situationsplanen har uppmätts av Emanuel Eriksson som var verksam i länet från 1914 och framåt och originalet finns i Erik Festins byggnadsinventering på Jamtli (se sid 6). Emanuel Eriksson har även ritat planritningar och sektioner över vissa byggnader, liksom byggnadsdetaljer och möbler. Situationsplanen och flera sektionsritningar publicerades bl.a. i *Jämten* 1927.³

² Erixon Sigurd, *Svensk byggnadskultur. Studier och skildringar rörande den svenska byggnadskulturens historia*, 1947,

³ Eriksson Emanuel, *Gården Tomtan i Klövsjö, Jämten* 1927.



Fägatan som leder fram till laudgården och foderboden omges av en gårdsgård, vilket även syns på situationsplanen på sidan 6. Mellan de båda byggnaderna finns ett lider.
Ejneg 264.

Under byggnadsinventeringen av Bergs kommun i början av 1970-talet inventerades Klövsjö by av Jämtlands läns museum. Tomtangårdens byggnader inventerades av läns museet 1971 och 1975. Inventeringen låg till grund för den kulturhistoriska utredning om Bergs kommuns som sammanställdes efter byggnadsinventeringen och där Tomtangården pekades ut som kulturhistoriskt värdefull.⁴

⁴ Värdefulla hus och miljöer i Bergs kommun. Kulturhistorisk utredning 29, Jämtlands läns museum 1985.



Mangårdsbyggnaden på Tomtan under 1900-talets första årtionden. Byggnaden saknade då barfred och fasaden mot gårdsplanen var klädd med stående lockpanel. Över bron och fram till gaveln mot norr finns en hängränna på konsoler. Neg P9446

Restaureringar

1960 påbörjades den första restaureringen av gårdens byggnader i hembygdförningens regi. De hade bl.a. beviljats medel ut lotterimedelsfonden för att kunna genomföra arbetet.

Brädtaken lades om i samband med att hembygdsföreningen 1987 fick medel för renoverings- och nybyggnadsarbeten.

1998-99 gjordes en större upprustning finansierad genom bidrag från länsstyrelsens kulturmiljöenhet. Då renoverades källare, stall, vedbod, bryggstuga och ladugårdar.⁵

2006 och 2007 har hembygdsföreningen i samarbete med Svenska byggnadsvårdsföreningen bedrivit byggnadsvårdsläger under fyra sommarveckor på hembygdsgården.

⁵ Tomtangården. Byggnadsrestaurering 1998-99, Antikvarisk kontrollrapport, Jämtlands läns museum topografiska arkiv.

Kulturhistorisk värdering

Tomtangården har betydande byggnadshistoriska och pedagogiska värden. Gården är en av endast två bevarade kringbyggda gårdar i Jämtlands län som står kvar på den plats där de har brukats. Den andra gården är Högen i Lillhärdal. Före skiftesreformerna var det mycket vanligt att gårdar i norra Sverige hade denna slutna, kringbyggda form. Under 1800-talet kom gårdsformen att bli alltmer ovanlig i och med att gårdarnas byggnader grupperades mer fritt i förhållande till varandra som ett resultat av skiftena och hemmansklyvningen. På Tomtangården finns grupperingen av byggnader runt ett gårdstun bevarad och den gamla fågatan som leder in till lidret och ladugården är fullt synlig i terrängen (bild sid. 9). Detta ger pedagogiska möjligheter att visa och berätta hur människor bodde och brukade jorden före 1800-talets jordreformer. Gården har även intressant ur samhällshistorisk synpunkt eftersom den kom att bevara sin kringbyggda form trots att både storskifte och laga skifte genomfördes i Klövsjö (se vidare nedan).

Gårdens enskilda byggnader har likaså byggnadshistoriska och pedagogiska värden. Jämförelser mellan dagens miljö och gamla fotografier och situationsplanerna från 1910 och 20-talen visar att de flesta av byggnaderna är bevarade på samma plats som då, åtminstone runt gårdstunet. Några av ekonomibyggnaderna utanför gårdstunet har försvunnit och andra har tillkommit efter det att Tomtan blev hembygdsgård 1963. Av äldre uppteckningar att döma verkar gårdstunet och de närliggande ekonomibyggnaderna ha fått sin nuvarande form och placering under det sena 1800-talet. I gårdsfyrkanten ligger boningshus, stall, ladugård, foderbod och loftbod. Utanför ligger bakstuga, vedbod, härbre och logar (se situationsplanen sid. 6). Gården kan således ge en bild av vilka olika byggnader som fanns på en gård under slutet av 1800-talet och deras funktioner.

Gårdens samhällshistoriska värde måste ses i relation till Klövsjö by och byns agrara utveckling. I Klövsjö har gårdarnas antal varit relativt konstant sedan laga skiftet på 1840-talet och jordbruksmarken har ökat i liten omfattning. De naturgeografiska förutsättningarna i Klövsjö by gör att tillgången på jordbruksmark är begränsad.⁶ Det verkar ha medfört att byn inte kunnat växa särskilt mycket vilket kanske är en av anledningarna till att gårdarnas antal inte ökat nämnvärt under flera hundra år. Det är antagligen också en anledning till att fäboddriften har haft en sådan stor betydelse i Klövsjö. Jämförelser mellan laga skifteskartan och dagens karta visar att byns utbredning och gårdarnas lägen och antal är i stort sett detsamma nu som då. Det är en viktig förklaring till varför det fortfarande på många av gårdarna finns många äldre timrade byggnader bevarade och tydliga spår av att gårdarna har varit kringbyggda.

⁶ Kulturhistoriskt planeringsunderlag för Klövsjö by. Rapport Jamtli 2008.

Tomtangården har också stora upplevelsevärden. Patinan är en viktig del i upplevelsen av miljön. Patinan är både de konkreta spåren av naturligt åldrande och långt brukande och har samtidigt en viktig estetisk dimension. Slitna golv, trösklar, dörrar, handtag o.s.v. gör att det lättare går att föreställa sig människorna som har levt på gården och samtidigt kan de åldrade ytskikten upplevas som vackra. Byggnadernas placering i det böljande landskapet och inbördes förhållande till varandra har likaså både ett pedagogiskt värde och är estetiskt tilltalande.

Förslag till kulturhistorisk målsättning

Tomtangårdens kulturhistoriska värden motiverar i allra högsta grad en byggnadsminnesförklaring av gården. Den kulturhistoriska målsättningen bör vara att bevara gårdens byggnader och omgivningar och slå vakt om gårdens karaktär.

Det är viktigt att vara medveten om att Tomtangården sedan det anlades som torp har genomgått många förändringar. I takt med att nya behov har uppstått har nya hus byggts och befintliga hus byggts om. Gården är idag därför något helt annat än den var på 1700- och 1800-talen. Den bevarar på många sätt den karaktär den hade i början av 1900-talet när hembygdsforskarna började intressera sig för gården, åtminstone beträffande den yttre formen och materialet. Men de förändringar som har genomförts sedan dess, framför allt när gården övergick från att vara en aktiv jordbruksfastighet till att bli hembygdsgård, har satt sina spår i både det yttre och inre och gör att gården inte kan betraktas som en tidstrogen miljö från tidigt 1900-tal. De omlagda brädtaken, byggandet av förstukvistar, iordningsställande av interiörer och byggande av toaletter är på olika sätt anpassningar till funktionen som hembygdsgård. Det stora intresset för den ålderdomliga gården under 1900-talet är dock en viktig del av dess historia och beslutet att göra Tomtan till hembygdsgård i Klövsjö av stor vikt för möjligheterna att bevara gården som ett museum.

Med vetskap om att gården ständigt ändrat utseende är det svårt att ta fasta på en viss tidsepok när någon del ska åtgärdas. Den kulturhistoriska målsättningen bör vara att vid en ev. förändring utgå från hur gården såg ut i sitt slutskede som brukad jordbruksfastighet. Vid den tidpunkten fanns alla de byggnader som finns kvar idag, borträknat de ditflyttade byggnaderna vid vägen. Förändringar och förbättringar som gjorts för att underlätta det dagliga arbetet på gården är också representerade. Om man vid en förändring skulle välja en tidigare tidpunkt måste kanske vissa ”årsringar” avlägsnas för att gården ska bli en trovärdig miljö. Utan en medvetenhet om gårdens utseende vid olika tider finns det risk att allt för mycket byts ut och att det snart inte finns några ursprungliga delar som minner om hur gården såg ut när den brukades.

Vård och underhåll

Den kulturhistoriska målsättningen bör vara vägledande inför antikvariska ställningstaganden vid kommande åtgärder på gårdens byggnader. Det är varje enskild gårds, eller byggnads, historia som skapar det kulturhistoriska värdet och därför finns inget generellt svar på vilka åtgärder som kan vara lämpliga från fall till fall. Varje situation är unik. Det finns dock vissa allmänna utgångspunkter som är vägledande för god byggnadsvård och som sammanfattas under rubriken *Allmänna råd för underhåll*.

Statusbesiktning och förslag på åtgärder

Den statusbesiktning av Tomtangårdens byggnader som genomfördes i november 2007 visade att gårdens byggnader överlag är i gott skick. Anledningen till detta är att huvuddelen av byggnaderna har åtgärdats efter den skadebesiktning som gjordes 1997. Några byggnader har inte åtgärdats även om skadorna redan 1997 var ganska omfattande, däribland ladugården. Ytterligare några byggnader är i behov av större restaureringsåtgärder. Nedan följer ett förslag till prioriteringsordning och en bedömning av hur angelägna restaureringsåtgärderna är.
Prioritet 1= bör åtgärdas inom 1-3 år
Prioritet 2= bör åtgärdas inom 4-8 år

Prioritering av restaureringsåtgärder

<i>Åtgärd</i>	<i>Prioritet</i>
1. Restaurering av (nya) ladugården (nr IV), enligt åf i bilaga.	1
2. Åtgärder på mangårdsbyggnaden (nr I)	2
3. Åtgärder på loge (nr X)	2
4. Översyn av övriga byggnader, ffa byte av takbräder, stoppbräder, fönsterunderhåll m.m. enligt skadebesiktning	2

Allmänna råd för underhåll

Som fastighetsägare är det kontinuerliga underhållet A och O. Att göra stora insatser sällan medför stora arbetsinsatser och stora kostnader. Reparera istället alla små skador genast och se efter byggnaderna kontinuerligt. Det viktigaste är att hålla byggnaden undan från fukt och väta; kontrollera taken och se till att marken inte ligger an mot stommen.

Använd ursprungliga material och traditionella metoder. Låt din enskilda byggnad vara ”facit”. Gör likadant som man har gjort tidigare. Använd material och konstruktioner som kan avlägsnas utan att omkringliggande material skadas. Allt åldras och måste så småningom bytas ut. Var misstänksam mot underhållsfria material och lösningar. Sådana existerar inte – de kräver istället totalt utbyte.

Behåll så mycket som möjligt av originalmaterialet, byggnaden har mycket att berätta om den tid den har funnits. Funktionen kan ha ändrats genom åren, materialval och konstruktionslösningar säger mycket om tidigare liv i och omkring byggnaden.

Förändra inte byggnadens utseende. Var noggrann med detaljerna. Dimensioner, takutskott, ytbehandling av material, utsmyckningar, allt bidrar till husets karaktär. Var försiktig med den och ha i minnet att det är de små detaljerna som gör det!

Här nedan följer några råd om vad man bör se över på sina byggnader varje år.

- Kontrollera marknivån runt byggnaden. Låt inte marken komma närmre stommen än 10 cm.
- Håll efter växtligheten runt byggnaden.
- Borsta taken rena från skräp.
- Rensa stuprör och hängrännor.
- Var uppmärksam på eventuella takläckage. Åtgärda så fort som möjligt.
- Ventilera byggnaderna på våren.

Generellt förhållningssätt vid åtgärder

Markarbeten ska göras med stor försiktighet. Vid friläggande av grunder och syllvarv bör torven först avtäckas, därefter görs urschaktning/grävning. Syllvarvet ska efter schaktning och återlagt torvlager ligga ca 10 cm ovanför marknivån. Schaktningarna runt husen görs med en lutning ut från byggnaderna så att regnvattnet rinner bort från byggnaderna.

Nytt virke ska behandlas lika den utbytta delen. Har barkningen gjorts med barkspade ska denna användas. Har ytbehandlingen fortsatt med bandjärn ska detta användas. Bilade ytor ska handbilas. Timmer som ska bilas på båda sidor får blocksågas sedan mått tagits på den delen som ska bytas ut (+ minst 5 mm). Motorsåg får inte användas vid knutningen, utan endast vid grovkapning och försågning av draget. Vid försågning av draget med motorsåg ska detta avslutas strax innan knuten.

Inför en restaureringssituation

Tänk på att varje åtgärdssituation är unik! Det går att få vägledning genom allmänna råd och förhållningssätt och i tidigare tagna beslut med det är i det

enskilda fallet ändå viktigt att göra ett antikvariskt ställningstagande som tar utgångspunkt i den unika gården eller byggnaden.

Trots att insatser måste göras är meningen med varje allvarligt syftande restaurering att man efter avslutad insats ska dra sig tillbaka så omärkligt som möjligt. De enskilda befintliga byggnadsdelarna ska bevaras så långt som möjligt, för att som "originaldelar" berätta om gångna tiders liv och de förändringar som med åren krävt ändringar och omdisponeringar i byggnaderna. Varje del som bytts ut kan bara berätta om hur man tänkte och gjorde i början av 2000-talet.

Det måste göras stor åtskillnad mellan förslitningsskador och tekniska skador. Förslitningar är förändringar som berättar om byggnadens ålder och om hur byggnaden eller byggnadsdelen har använts. Denna typ av förslitningsskador ingår därmed i det kulturhistoriska värdet och bidrar till upplevelsen och förståelsen av gångna tiders vardagsliv. En teknisk skada är en skada som nu eller i en omedelbar framtid äventyrar byggnadens fortlevnad. Dessa skador ska repareras. Vid reparation ska material, framställningsteknik och hantverksteknik vara av traditionellt slag. Den slutliga upplevelsen av hela byggnaden eller enskilda detaljer ska vara densamma som före insatsen.

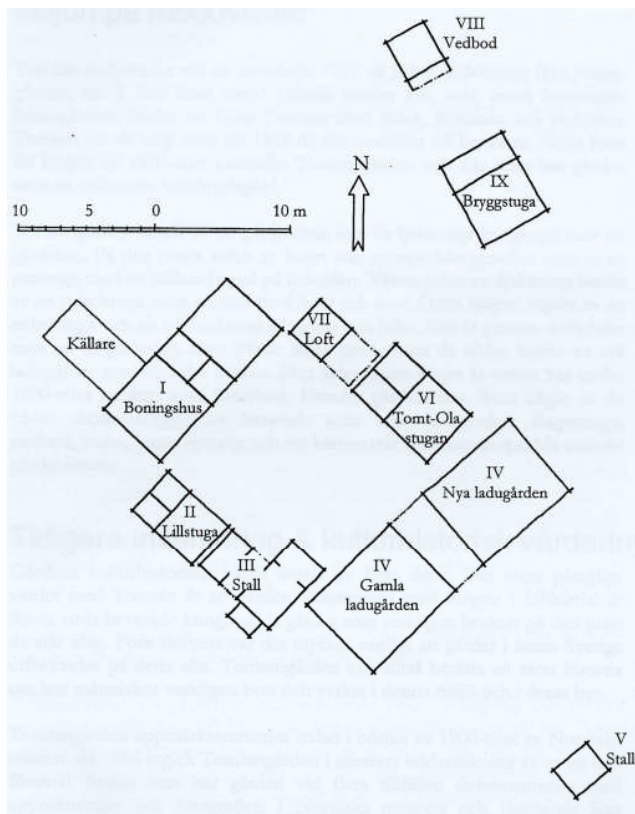
Byggnadsbeskrivning och skadebesiktning

I följande beskrivning av gårdens byggnader följer numreringen den som upprättades i samband med länsmuseets byggnadsinventering 1975.

Till grund för beskrivningen av byggnaderna ligger uppgifter i rapporterna från den dokumentation och skadebesiktning som gjordes av länsmuseet 1997, den antikvariska kontrollrapporten över de åtgärder som utfördes vid restaureringarna 1997-98 samt den besiktning av byggnaderna som utfördes 15-16 november 2007.

För varje byggnad anges under rubriken **Historik** bland annat om och i så fall när byggnaden har åtgärdats efter skadebesiktningen 1997. Några av byggnaderna har åtgärdats under två byggnadsvårdsläger i hembygdsföreningens och svenska byggnadsvårdsföreningens regi 2006 och 2007. Beskrivningen av åtgärderna är endast en kort sammanfattning. Detaljerade beskrivningar finns i respektive kontrollrapport (se käll- och litteraturförteckning).

Situationsplan



Situationsplan gjord av Sara Höglund 1997 efter Emanuel Erikssons förlaga. Byggnadernas romerska siffror är angivna.

Benämning av byggnadsdelar

I beskrivningen utgår märkningen från vägg A som är vägg med huvudingång. Därefter märks väggarna medsols med B, C och D. Mellanväggar märks E o.s.v. Byggnadernas märkning framgår av planskisserna för var byggnad. Syllstockarna får nummer 1 och på övriga stockar fortsätter numreringen uppåt. Tredje stocken nedifrån på ingångsväggen får alltså beteckningen A3.

Bjälklag numreras med början från bjälke närmast B-vägg vid bjälklag lagt i AC-riktning, vid bjälklag lagda i BD-riktning numreras bjälkar med utgångspunkt i bjälke närmast A-vägg.

Enskilda byggnadsdelar som dörrgåtar mm, märks utifrån ovanstående, d.v.s. till vilken vägg delen tillhör och motsvarande märkning görs i väggen. Vid osäkerhet görs särskild anteckning/uppmätning.

BONINGSHUS (parstuga) I

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Murad natursten, gjuten grund ca 3 m mitt på C-vägg.

Antal stockar i långvägg: 18 st i **gavelvägg:** 27 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat, fasad dubbelhak i norra delen upp till varv 10. Resten av byggnaden rak dubbelhak 5/112

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak med stoppbräda.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Byggnaden består av två separata timmerstommar.

HISTORIK

Boningshuset uppfördes antagligen omkring 1773 (se Ullberg). På fotografier från tidigt 1900-tal har byggnaden brädtak med vattrännor, nockbrädor och stoppbrädor. Mellan parstugan och lillstugan (byggnad II) syns ett ca 2 m högt brädplank. På foton från 1917 var A-väggen klädd med lockpanel och hade hängrännor på trekantiga konsoler som täckte entrén och A-vägg mot D (se bild 3 på sidan 9). Även C och D-väggen var klädda med lockpanel. Nuvarande farstukvist (barfred) saknades på A-vägg.

Byggnaden renoverades när hembygdsföreningen tog över. På byggnadsvårdslägre 2007 åtgärdades byggnaden senast. Då restaurerades bl.a. fönsterbågarna på A-vägg som antagligen är från 1960-talet. Vissa trälagningar utfördes.



Boningshus I. På A-väggen är timret i dåligt skick till vänster om entrén, d.v.s i den södra delen av byggnaden, under och mellan fönstren.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund:	Bra skick.
Tak:	Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad:	Bilad, rödfärgade knutskallar i södra delen.
Timmer:	A1-A5 i mot B i dåligt skick. A9-A10 i dåligt skick mellan fönstren mot B. De sitter löst.
Brokvist:	Barfred med sadeltak med brädtak lika stugan. Bakom brokvisten finns lockpanelen kvar. Brädtaket förefaller något rötskadat men bör undersökas närmre när det inte är snö. Trappans brädor delvis rötskadade.
Dörr:	Dubbeldörr i originalskick, tidigare vitmålad.
Fönster:	I södra delens nedervåning 2 st ca 90 x 90 cm. I norra delens nedervåning 1 st ca 90 x 90 cm, sexdelade bågar. 1 st ovanför brokvisten ca 80 x 40 cm, tiodelade bågar.
Hängrännor:	I trä längs hela A-väggen med vattenavledare i trä.
Övrigt:	Källare med ingång från storstugan.

VÄGG B

Fasad:	Bilad, rödfärgade knutskallar mot A. Knutlåda mot C.
Timmer:	Bra skick med undantag av B1.
Fönster:	I nedervåningen 90 x 90 cm, sexdelade bågar. I övervåningen 90 x 90 cm, fyrdelade bågar.
Vindskivor:	1”10”.
Övrigt:	Vid A-B knut dörr/plank av stående brädor mellan lillstugan och parstugan som är i dåligt skick.

VÄGG C

Fasad:	Lockpanel, knutlådor. Lockpanel i varierande bredd. Troligtvis har fasaden tidigare varit rödfärgad. Mot B-C i dåligt skick (mellan källare och B-C-knut).
Timmer:	Dolt bakom panelen.
Fönster:	1 st ca 90 x 90 cm, sexdelade bågar i norra delens nedervåning. Droppbrädan under fönstret i dåligt skick och lutar in mot fönstret. 1 st ca 75 x 75 cm, sexdelade bågar, mitt på huset mellan stommarna. 1 st ca 40 x 80 cm, fyrdelade bågar, på övervåningen mellan stommarna.
Hängrännor:	Saknas.
Övrigt:	Källarutbyggnad på södra delen. Öster om källaren gjuten grund.

VÄGG D

Fasad:	Bilad, rund, omålad knutlåda mot C.
Timmer:	I bra skick.
Fönster:	1 st ca 90 x 90 cm, sexdelade bågar, i nedervåningen. 1 st ca 90 x 90 cm, sexdelade bågar, i övervåningen.
Vindskivor:	1”10”
Övrigt:	Spår efter sidoåsar i varv 22-23.

INTERIÖR:

Västra rummets ”stugans” väggar har modern stänkmålad papp som spruckit mot A-vägg.

Undertaken är av råspont och oljehärdad masonit.

ÅTGÄRDER:

A1-A10 åtgärdas på västra väggen mellan brokvisten och A-B knut. A1-A4 bytes i sin helhet. Kanske även A5 i vilken fönsterkarmarna är placerade. A6-A10 mellan fönstren sitter löst och nytimras i denna del. B1 knutskalle skarvas. Detta kräver att innerväggar, golv och listverk i storstugan demonteras liksom fönstren och brokvisten. Alternativet är att klä in väggen med lockpanel.

Översyn av brokvistens tak och stoppbräda med låsning.

Brädorna i trappan delvis rötade. Bytes eller ilagas.

Bräddörr/plank mellan Parstugan och Lillstugan lagas eller bytes.

Panel på C-vägg mot B-hörn kapas nedtill och kompletteras med fotbräda.

Panel på C-vägg öster om källaren vid den gjutna grunden kapas nedtill och kompletteras med fotbräda.

Ny lockpanel vid norra fönstret på C-vägg. Nya vattbrädor med rätt lutning under fönstret.

Ev komplettering med hängrännor på C-vägg med samma utformning som A-vägg.

Utgrävning av mark mellan källare och BC-knut så marklutning från byggnaden erhålles.

KÄLLARE (utbyggnad bakom parstuga) I

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Natursten under timringen.

Antal stockar i långvägg: 7st i **gavelvägg:** 9 st **lägsta syllen i:** långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Rak dubbelhak 5/100

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”6-8”. Dubbla bottnar.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Källaren består av ett murat valv och en timrad överbyggnad som täcks av ett brädtak.

HISTORIK

Jordkällaren bär inskriptionen 1826.

Källaren åtgärdades vid restaureringen 1997-98. Marknivån runt källaren sänktes och B1 byttes. Dränering utfördes. Dörrkarmen byttes och dörrbladet kompletterades och sattes tillbaka med nya gångjärn.

Vid byggnadsvårdslägret 2007 tillverkades en ny trappa av gran till jordkällaren och all bråte i utrymmet städades ut.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Grundsten under timringen har ramlat ut på B-vägg. Dräneringsslangen som är nedgrävd vid hörn mellan B-vägg och parstugans BC-hörn har kommit i dagen. Vattenavrinningen från byggnaden fungerar inte tillfredsställande.

Tak: Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A= stugans C-vägg

Dörr: Åtgärdad 1997-98.

VÄGG B

Timmer: Bilad. Bra skick.

VÄGG C

Timmer: Bilad. Bra skick.

VÄGG D

Timmer: Bilad. Bra skick.

ÅTGÄRDER:

Åtgärda vattenavrinningen genom att gräva frånlut vid hörnet mellan källarens B-vägg och parstugan.

Lägg tillbaka stenar i den kallmurade grunden på källarutbyggnadens B-vägg som ramlat ut.

Öppna upp lufttillförseln genom luckan på våren och stäng till på vintern.

LILLSTUGA (enkelstuga) II

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Huggen stenfot

Antal stockar i långvägg: 19 st i **gavelvägg:** 25 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat, rak, dubbelhak 5/103

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag: 4 st åsar B-D 5''5''

Nuvarande takkonstruktion: Nock + st åsar. Brädtak 6-8'' med stoppbräda

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt:

HISTORIK

På fotografier från tidigt 1900-tal har byggnaden inget tak över förstukvisten. Byggnaden täcks då av ett brädtak med vattrännor och stoppbrädor. På ritningarna från 1917 anges att spisen i stugan är riven. Det är osäkert när spisen åter murades upp och när förstukvistens tak tillkom.



Lillstugan, byggnad II. Mellan huvudbyggnaden och lillstugan finns ett plank.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Mark: Marknivån är hög i hörnet A-D knut.

Grund: Bra skick.

Murstock: Bra skick.

Skorsten: Bra skick.
Tak: Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Bilad, rödfärgade knutar. Knutlåda mot B.
Timmer: Bra skick.
Brokvist: Tak, ca 110 cm brädor, utstick över dörr.
Dörr: Troligen original med hyvlat rutmönster. Bräddörr, 2 ½ stående bräda. Ett diagonalt rutmönster är försänkt i virket.
Fönster: 1 st, ca 75 x 90 cm, sexdelade bågar, i undervåning. I behov av översyn.

VÄGG B

Fasad: Bilad, rödfärgade knutskallar, stående tätt intill stall.
Timmer: B14 liten rötfficka mot C.
Fönster: ca 75 x 90 cm i varv 17-22. I behov av översyn.
Vindskivor: Dubbla vindskivor 1”10” och 1”6”.

VÄGG C

Fasad: Lockpanel av 1”5”, rödfärgade knutlådor, omålad.
Fönster: 1 st ca 75 x 90 cm, sexdelade bågar.
1 st ca 70 x 70 cm, sexdelade bågar. I behov av översyn.

VÄGG D

Fasad: Lockpanel av varierande bredd. Knutlådor, några brädor rödfärgade.
Fönster: 1 st 75 x 90 cm, sexdelade bågar, i övervåningen. Fönsterbågen är i behov av underhåll.
Vindskivor: Dubbla vindskivor 1”10 och 1”6”.

ÅTGÄRDER: Marken ligger för nära i D-A hörn. Grävs ut. Åtgärdas i samband med åtgärder på parstugans A-vägg.

B14 rötfficka mot C. Ingen åtgärd i nuläget.

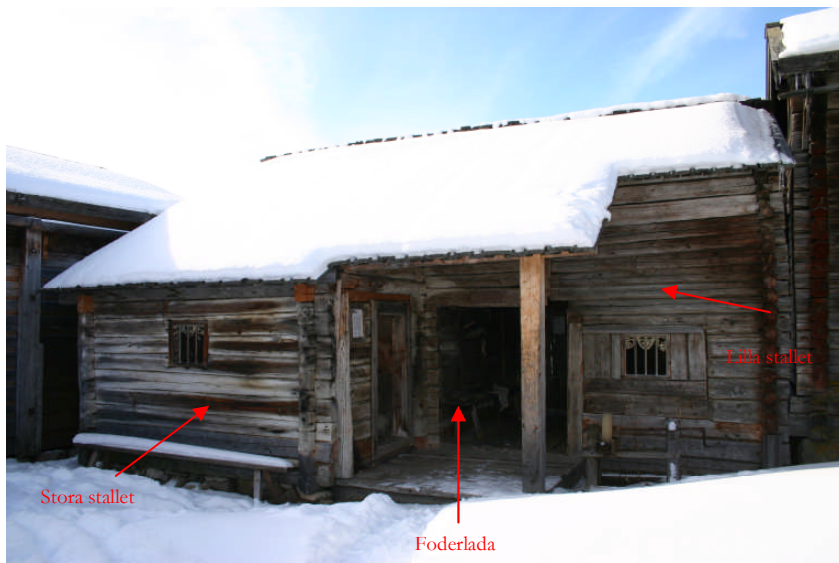
Samtliga fönster i behov av översyn. Dåliga fönsterbågar på D-vägg, d.v.s. gaveln. Fönsterbågarna demonteras och trälagningar görs där rötan gått för långt. Linolja in samtliga fönster. Slå in pluggar och byt om de är dåliga.

Slå efter spikar i panel.

Lufta ur byggnaden under sommaren. Öppna spjällen sommartid för att skapa luftcirkulation inomhus.

STALL III

Byggnad III består av två stall under samma tak. Mellan byggnaderna finns ett lider, kallat foderlada, med en dörr som leder ut till dasset utanför gårdstunet. Det stora stallet mot ladugården (IV) har plats för två hästar och har byggts ut med en separat foderdel in mot gårdstunet. Det lilla stallet mot Lillstugan (II) rymmer en häst. Hela denna byggnadsdel åtgärdades 1997-98.



LILLA STALLET

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Natursten

Antal stockar i långvägg: 17 st **i gavelvägg:** 21 st **lägsta syllen i:**
Gavel

Timmer, knut/dim/behandling: Rak enkelhak, bilat, 5/94

Vägg: Bilat timmer, mot lider liggande bräddor, ramsågade

Bottenbjälklag: Åsar A-C

Mellan/vindsbjälklag: Planktak upplagt på smala åsar B-D.

Nuvarande takkonstruktion: Bräddtak gemensamt med stora stallet.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Byggnaden är ett hopplock och saknar timrad A-vägg. Mått 3,58 x 3,31 m.

HISTORIK

Stallet åtgärdades vid restaureringen 1997-98. Timmerstommen plockades ned för att komma åt att åtgärda rötskadat timmer. Nya grundstenar lades och byggnaden höjdes. Timmer byttes och ilagades på C och D-vägg. Taket

över hela stallbyggnaden rekonstruerades med utgångspunkt i ett foto från början av 1900-talet till ett kamtak av kilformade 1 ¼ brädor.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Det är genomslag av vatten i byggnadsdelen mellan stallen. Taket kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Lösvirkesvägg med ramsågad lockpanel. Har varit spånfylld. Vägg saknas i övervåning.

Dörr: 1 st 70 cm bred mot D-vägg (och gårdstunet). Brädor, liggande.
1 st 80 cm bred, ca 70 cm från B-vägg, igensatt.

VÄGG B

Fasad: Bilad, rödfärgad, knutkedja mot C, mot B knutkedja ersatt med 6"6.

Timmer: I bra skick.

Fönster: Gödselglugg i varv 4-5.

VÄGG C

Fasad: Tätt stående mot lillstugan.

Timmer: I bra skick. C1-C2 bytta och C3 iskarvad 1997-98.

Vindskivor: 1"6".

VÄGG D

Fasad: Bilad, rödfärgad. Taket sticker ut 2,15 m utanför vägg. Bandet upphängt på 2 st stolpar.

Timmer: I bra skick. D1, D2, D3 bytta 1997-98.
D4, D5, D6 är endast 50 cm långa från knut. D4 och D5 har iskarvat liggande timmer under fönstret. D6 och D7 är skarvade med 4 st stående kubbar och ett fönster. Knutkedja mot A saknas och är ersatt med 6"6".

Fönster: 1 st ca 50 x 50 cm i varv 5-8.

INTERIÖR:

Golv: Diverse golvplankor, B-D riktning.

Innertak: Brädor, ramsågade.

ÅTGÄRDER: Kontrollera om takbrädor har sprickor som orsakar att vatten tränger in. Byte av dessa i sådant fall.

Justera dörr mot A-D hörn.

STORA STALLET

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Natursten

Antal stockar i långvägg: 17 st i **gavelvägg:** 21 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Rak dubbelhak, 5/105, bilat

Bottenbjälklag: Tre åsar i B-D riktning.

Mellan/vindsbjälklag: 22 st åsar B-D, innertak av spräckt virke.

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak gemensamt med lilla stallet.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Gemensamt lider med stallet. Syllarna på B och D-väggarna sticker ut och utgör golvåsar i lidret.

HISTORIK

Byggnaden åtgärdades under restaureringen 1997-98. Timmerstommen plockades ned för att komma åt att åtgärda rötskadat timmer. Nya stenar lades som grundstenar för att höja byggnaden. Det visade sig vara mullbänk längs samtliga väggar. Fyra stockar låg som en ram innanför jordvallen. De två stockarna längs A- och C-väggen samt en lös stock mellan dessa utgör golvåsar (B-D riktning).

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Se Lilla stallet.

VÄGG A

Fasad: Bilad. Gammal dörröppning i A2-A9 igenspikad med liggande brädor.

Timmer: I bra skick. A1 bytt.
A10-A11 utdragen 1,90 m för att bära upp det gemensamma taket.

Dörr: 80 cm bred i A2-A9, 35 cm ifrån D-vägg.

Fönster: Lucka ca 80 x 80 cm i varv 11-15 till vind.

VÄGG B

Fasad: Helt skymd av tillbyggnad.

Timmer: I bra skick. B1 bytt och B2 skarvad mot knut CD 1997-98.

B2-B9 är kapade ca 50 cm i båda ändar mot vägg för att skapa en öppning till foderladan.
Från varv B9 är väggen utdragen ca 135 cm för att nå ihop med väggen i lilla stallet.

VÄGG C

Fasad: Bilad, omålad. Brädklädd ca 1,80 m från B.

Timmer: Bra skick. C1 och C2 byttes 1997-98.

Fönster: Glugg i varv 4-5 ca 40 cm från D-vägg.

Vindskivor: 1”10”.

VÄGG D

Fasad: Bilad, omålad. Delvis skymd av timrat utedass.

Timmer: Bra skick. D1-D2 byttes 1997-98. Från varv D10 är väggen utdragen ca 135 cm mot lilla stallet (se även B-vägg).

Dörr: Port till lidret i varv D1-D9.

ÅTGÄRDER

Dörr/plank mellan stall och ladugård repareras och sätts tillbaka.

FODERLADA

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Natursten

Antal stockar i långvägg: 11 st **i gavelvägg:** 14 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Rak dubbelhak, 5/103, bilat

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag: 2 st åsar A-C. Innertak ramsågat.

Nuvarande takkonstruktion: Lika stora stallet.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: D-väggen gemensam med stora stallets B-vägg. Mått 3,7 x 2 m.

HISTORIK

Foderladan mellan stallen plockades ned och åtgärdades 1997-98. Nya stenar lades som grundstenar för att höja byggnaden och golvåsar spikades dit för att få upp golvet från marken. Timmer byttes.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Samma som över lilla och stora stallet.

VÄGG A

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: I bra skick. A1, A2 och A10 byttes 1997-98.

Dörr: Dörr av stående pärlspont, masonit spikad på utsidan. I varv 2-9, ca 90 cm bred.

VÄGG B

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: I bra skick. B2 byttes 1997-98.

Fönster: Ett enlufts-fönster med fyra långsmala glas i bågen. I varv 6-8, ca 50 x 50 cm.

VÄGG C

Fasad: Bilad, omålad. Tätt stående mot ladugården.

Timmer: I bra skick. C1, C2 och C10 byttes 1997-98.

Vindskivor: 1”10.

VÄGG D

Övrigt: D-väggen är densamma som Stora stallets B-vägg.

ÅTGÄRDER: Inga behov av åtgärder.

DASS

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar

Antal stockar i långvägg: 11 st **i gavelvägg:** 13 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: 5/93, Rak enkelhak, bilat.

Bottenbjälklag: Plankgolv liggande på mark.

Mellan/vindsbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak med lutning mot D-vägg.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt:

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Bilad, omålad. Bräda påspikad till höger om dörren i stället för gåt.

Timmer: Rötskador över hela väggen. A1 byttes 1997-98. Gåtspår syns i varv 9.

Dörr: Övre gångjärn saknas och dörren står inne i stallet.

Vindskivor: 1”7”.

VÄGG B

Övrigt: B-vägg gemensam med det stora stallet.

VÄGG C

- Fasad: Bilad, omålad. Knutlåda vid CD sattes aldrig tillbaka efter restaureringen 1997-98.
- Timmer: Vägg är utdragen ca 50 cm från och med varv 6 och uppåt.
Knutkedja CD dålig.
- Vindskivor: 1”6”

VÄGG D

- Fasad: Bilad, omålad. Knutlådorna mot A-vägg och den utdragna delen av C-vägg sattes ej tillbaka vid restaureringen 1997-98.
- Timmer: Knutkedja DA dålig.

ÅTGÄRDER:

Komplettering med knutlådor vid CD och DA knutarna lika tidigare utförande för att skydda de skadade knutkedjorna.

Komplettera med övre gångjärn och sätt tillbaka dörren.

LADUGÅRD (gamla delen) IV

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Stengrund, delvis kallmurad

Antal stockar i långvägg: 14 st i **gavelvägg:** 23 st **lägsta syllen i:**
Gaveln

Timmer, knut/dim/behandling: Rak dubbelhak, 5/113

Bottenbjälklag: Troligen 7 st åsar, B-D

Mellan/vindsbjälklag: 6 st åsar A-C

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak med stoppbräda 1”6-8”. Mittås med 2 st sidoåsar i A-C riktning.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Den gamla ladugården och den nyare ladugården är sammanbyggda med ett lider. Ingång till respektive byggnad sker genom lidret.

HISTORIK

Den gamla ladugården fungerade som foderbod i början av 1900-talet när gården först dokumenterades. Byggnaden kan vara flyttad från stamfastigheten när torpet anlades.

Byggnaden åtgärdades i samband med restaureringen 1997-98. Hela stommen plockades ned och mycket timmer byttes. Grund, bottenbjälklag och murstock demonterades inte.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: I bra skick.

Murstock: Troligen i användbart skick.

Tak: Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Obilad utom till höger om dörren, omålad.

Timmer: Åtgärdad 1997-98, nu i gott skick.

Dörr: Ej original.

Fönster: Tvåluftsfönster, fyra glasrutor/båge, falsade glas.

Övrigt: Två följare ca 2,0 m långa fastdymlade till vänster om dörren och mot D-vägg.

VÄGG B

Fasad: Bilad.

Timmer: Åtgärdad 1997-98, nu i gott skick.

Fönster: Tvåluftsfönster med fyra rutor/både 45 x 50 cm.
Gödselluckor 2 st i varv B4-B5 överspikade med panel.

Takfot: Stoppbräda.

VÄGG C

Fasad: Rundtimmer utom C1-C2, C16-C23.

Timmer: Åtgärdat 1997-98, nu i gott skick.

Fönster: Enluftsfönster med fyra glas, 40 x 50 cm i varv C7-C10.
Enluftsbåge med sex glasrutor i varv C18-C20, ca 60 x 40 cm. Bytt vid restaureringen 1997-98.

Vindskivor: 12"

Övrigt: Gamla åsspår i röstet.

VÄGG D

Fasad: Bilad.
Följare monterad mitt på D-vägg.

Timmer: Åtgärdad 1997-98, nu i gott skick.

	Gammal dörr ca 170 x 190 cm igensatt med liggande timmer ca 2,0 m från A-vägg.
Fönster:	I varv D6-D10, 50 x 80 cm, fyrdelade bågar.
Takfot:	Stoppbräda.
Hängrännor:	I trä på konsoler.
Övrigt:	Nya gåtsvärd i gamla dörröppningen.

INTERIÖR

Bottenvåning

Golv:	Kluvna plankor A-C riktning. Längs hela C-väggen finns en gödselränna. Längs ca halva A-väggen finns en motsvarande ränna. 14 nötdjur bör ha funnits här.
Mur:	Öppen spismur, murad med lerbruk. I eldstaden har stenarna förstärkts med ett lager KC-bruk eller liknande. Natursten. Spiselhylla och galge för kittel verkar relativt nya. Spisen är i gott skick, nyligen uppmurad, medan innertaket runt omkring är svart av sot.
Mellanbjälklag:	6 åsar i A-C riktning. De två i mitten av byggnaden stöds av stolpar. Mittstolpen i bottenvåningen som bär upp ås nr 3 (från D-vägg) är överspänd, d.v.s. bågnar ned mot A-C vägg. Det finns möjlighet att plocka bort två kilar i mellanbjälklaget och få bort överspänning som även märks vid nocken.

Gäll

Dörr:	Öppning mitt i golvet med trappa till bottenvåning.
Golv:	B-D riktning, blandade dimensioner. Kluvna, ramsågade, återanvända brädor med vattspår.
Övrigt:	Följare i samtliga hörn och mitt på vägg på B- och D-vägg. Rester av papp och pappspik på D-vägg.

ÅTGÄRDER

Mittstolpen i bottenvåningen som bär upp ås nr 3 (från D-vägg) är överspänd. Plocka bort de två kilarna i mellanbjälklaget och se om det är tillräckligt för att överspänningen ska gå bort.

LADUGÅRD (nya delen) IV

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: natursten

Antal stockar i långvägg: 15 st i **gavelvägg:** 21 st **lägsta syllen i:**

långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: bilat, rak dubbelhak, 5/133

Bottenbjälklag: 4 st åsar bevarade mellan B-D, troligen 6

ursprungligen. Stolpar bär upp åsarna. Ovanpå dessa ligger 7 åsar mellan A-C.

Mellan/vindsbjälklag: 6 st åsar B-D. Bärlina A-C.

Nuvarande takkonstruktion: brädtak, nock + 4 åsar. En ås bortkapad och utbytt mot 2”8”, stående på högkant med stöd mot en innertakås.

Tidigare takkonstruktion: 8 st innertakåsar.

Övrigt: I bottenbjälklaget ligger på åsarna B-D en trossbotten av spräckt virke lagt i A-C riktning. Det är jord som fyllning i trossbotten.

Gödselrännorna är nersänkta i trossbotten och ligger direkt på åsarna B-D. Det understa golvet är ramsågat och ligger i B-D riktning. Ovanpå detta ligger ett sågat golv i A-C riktning. Från A-vägg och ca 3-4 m ligger trossbotten direkt mot mark.

HISTORIK

Den nya ladugården byggdes troligen i mitten av 1800-talet och var i bruk till 1962. På fotografier från tidigt 1900-tal var byggnaden delvis klädd med panel. På B- och D-väggarna är de fyra översta timmervarven bytta och fästade med tre följare. Troligtvis är dessa stockar inte inknutade. Kanske gjordes denna åtgärd i samband med att taket lades om.

Några mindre åtgärder utfördes vid restaureringen 1997-98 men det fanns ej pengar till att göra de omfattande reparationer som det finns behov av.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund:	Dåligt skick, nersjunknen, delvis nerrasad.
Murstock:	Spis med öppen härd och inmurad kittel. Murad av natursten, vitkalkad. I dåligt skick.
Skorsten:	Skorstenen har rivits och det finns ingen öppning i taket.
Tak:	Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad:	Bilad. Omålad.
--------	----------------

Timmer:	A1 troligtvis i dåligt skick. Kan ej kontrolleras på grund av golv i portgång.
Dörr:	Troligen original, reparerad i omgångar.
Övrigt:	Det har runnit vatten längs murstocken som förmodligen har skadat väggen bakom.

VÄGG B

Fasad:	Lockpanel. Knutlådor.
Timmer:	B1 ligger mot mark mot A. B1-B6 i dåligt skick mitt på väggen på insidan. För att kunna kontrollera timret ordentligt måste man ta ner panelen på både in- och utsidan, då väggen inne i bäspallarna är brädklädd.
Takfot:	Stoppbräda.
Hängrännor:	I trä på konsoler.

VÄGG C

Fasad:	Bilad, knutlådor. Omålad.
Timmer:	På insidan syns kraftiga rötskador under fönstret i varv C1-C5.
Fönster:	I varv C5-10 finns ett tvåluftsfönster med tre glasrutor/båge, enbart ytterbåge. I varv C14-18 finns ett tvåluftsfönster med 2x3 glasrutor/båge. Två gödselgluggar i varv C2-C3.
Vindskivor:	1”10”.

VÄGG D

Fasad:	Lockpanel av varierande bredd. Knutlådor.
Timmer:	D1-D6 är kraftigt rötskadade.
Fönster:	Tvåluftsfönster med tre glasrutor/båge, 94 x 125 cm. Ytter- och innerbåge.

ÅTGÄRDER:

Byggnadens grund är i mycket dåligt skick. Från A-vägg ligger hela bottenbjälklaget samt B1 och D1 direkt mot mark ca 2,5 m och är i stort sett helt uppruttnat. Bottenbjälklaget har troligen bestått av 6 åsar mellan B och D från början. Endast de fyra åsarna mot C-vägg är kvar. Ovanpå vilar 7 åsar i A-C riktning. Samtliga åsar är kraftig rötskadade. Likaså är stolparna som stöder åsarna. Den spräckta trossbotten som ligger mellan åsar A-C, på åsar B-D är kraftigt rötskadad p.g.a. att den är fylld med jord.

Byggnaden måste nedmonteras för att kunna åtgärda grunden och för att kunna byta det timmer som är nödvändigt. Sören Classon har upprättat ett detaljerat åtgärdsförslag för restaureringen som medföljer som bilaga i vårdplanen.

STALL V

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Natursten

Antal stockar i långvägg: 15 st i **gavelvägg:** 19 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Fasad enkelhak, bilat, 5/84 omålat

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag: 2 st genomgående åsar i varv 11 A till 11 C

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”5-7”, raftkrokar, stoppbräda.

Tidigare takkonstruktion:

HISTORIK

Detta stall anses vara en av de byggnader som i ett tidigt skede flyttades till torpet. När situationsplanen från 1917 gjordes användes huset som svinstia men benämndes fd stall. Ett fotografi från 1927 visar att byggnaden då hade brädtak med rotbensklovor och stoppbrädor. En bild från 1950 visar byggnaden med brädtak.

Vid restaureringen 1998-99 åtgärdades byggnaden. Timmer på A- och B-vägg byttes bland annat.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Något hög marknivå vid AB.

Tak: Verkar vara i bra skick men bör kontrolleras när det inte är snö. Bland annat ser nockbrädorna dåliga ut.

VÄGG A

Fasad Bilad utom A1, A6, A12.

Timmer: I ganska bra skick.
Rötficka längs hela A7 som täcks av bräda.

Dörr: Relativt nytillverkad, i gott skick.

Vindskivor: 1”8”

VÄGG B

Fasad: Bilad.

Timmer: I gott skick.

Fönster: I varv 9-10 ca 35 x 35 cm.

VÄGG C

Fasad: Bilad

Timmer: I gott skick. C1 tidigare bytt.

Fönster: Gödselglugg i varv 5-6, ca 20 x 30 cm.

Vindskivor: 1”9”

VÄGG D

Fasad: Rundtimmer upp till varv 7, resten bilat

Timmer: I gott skick, med undantag av rötfficka i D3.

Fönster: Gödselglugg i varv 5-6, ca 22 x 30 cm.
Glugg i varv 12, ca 90 cm bred, 10 cm hög,
igenlagad.

Övrigt: Takbrädorna ligger dikt an stoppbrädan. Borde vara en springa.

ÅTGÄRDER:

Sänk marknivån vid knut AB.

A4 ny knutskalle.

A7 ilagning av rötfficka.

D3 ilagning av rötfficka eller täcka med bräda.

Kontrollera tak när det är snöfritt, byte av ev. dåliga brädor. Nockbrädor verkar dåliga.

Skapa mellanrum mellan takbrädor och stoppbräda D.

TOMTOLAS STUGA VI

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Murad källarvåning

Antal stockar i långvägg: 18 st i **gavelvägg:** 23 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat, rak dubbelhak, 5/129

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”6-8”. Stoppbräda. Nock + 2 st åsar.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Källarvåningen tillbyggd i slutet av 1960-talet. Fuktskador och mögel i källarvåning.

HISTORIK

På denna plats låg tidigare en loge som på slutet av 1880-talet flyttades till sin nuvarande plats bredvid den större logen.

Boningshuset är antagligen uppfört efter detta. På fotografier från tidigt 1900-tal har byggnaden brädtak med nockbrädor. Stengrunden är kallmurad och det finns ingen ingång till källaren. Källaren byggdes om och toaletter installerades i samband med att Tomtan blev hembygdsgård.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Fuktskador och mögel i källarvåning.

Murstock: I bra skick.

Skorsten: I bra skick.
Tak: Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Bilad, ofärgad.
Timmer: Gammal torr rötskada i A1 vänster om dörren.
Dörr: Dubbel dörr, troligen original.
Fönster: 97 x 134 cm, sexdelat, i varv A4 - A10.
Hängrännor: I trä på konsoler som leder in vatten på väggen.

VÄGG B

Fasad: Bilad, ofärgad. Lockpanel ca 2,0 m från C, 1”6-8”.
Timmer: I bra skick.
Vindskivor: 1”10.

VÄGG C

Fasad: Bilad, ofärgad.
Timmer: I bra skick.
Fönster: 97 x 134 cm, sexdelat, i varv C4 - C10, 2 st.
Takfot: Stoppbräda.
Hängrännor: I trä på konsoler över dörren till källaren
Övrigt: Ingång till källarvåning i grunden.

VÄGG D

Fasad: Bilad, ofärgad.
Timmer: I bra skick, ett fåtal mindre rötskador i ytveden. Stämmer. D13 mot C början till rötficka.
Fönster: Ett fönster, 97 x 134 cm, i varv D4 – D10, tredelat. Ett fönster, 80 x 100 cm, i varv D16 – D20. Ytterligare 1 fönster i källarvåningen.

Båda fönstren i timmerstommen i behov av översyn.
Plugg saknas.

ÅTGÄRDER

Uppgrävning och fuktsäkring av källarmuren.

De två fönstren på D-vägg renoveras.

LOFT VII

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar, mur under C- och D-vägg

Antal stockar i långvägg: 19 st i **gavelvägg:** 2 st **lägsta syllen i:**
Gaveln

Timmer, knut/dim/behandling: Fasad enkelhak 5/105. Bilad

Bottenbjälklag: B-D åsar

Mellan/vindbjälklag B-D i varv 11. Golv över portgång inhakad direkt i vägg.

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”6-8” med stoppbräda.

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Loftet har mellanvägg av breda inhakade plankor.

HISTORIK

I läns museets byggnadsinventering finns uppgiften att loftboden är uppförd 1780-90. Det sägs att loftboden har tillhört soldattorpet ”Lussetäckta”, som upphörde 1785. Årtalet 1816 är inristat på övervåningen. Byggnaden sägs även ha tillhört en jägare vid namn Göran Moberg som dog i kriget mot Ryssland 1788.

Byggnaden har enligt äldre bilder haft brädtak med stoppbräda och dubbla dymlingar.

Byggnaden åtgärdades vid byggnadsvårdslägret 2006. Marknivån justerades vid A och B-vägg. Bland annat grävdes delar av en liten kulle inne på gårdstunet bort för att förhindra att marknivån sluttade mot loftets syllstock och få en bättre vattenavrinning genom portlidret.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: I gott skick.

Tak: Verkar vara i gott skick.

VÄGG A

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: Bra skick. A1 bytt 2007.

Dörr: Troligtvis är alla tre original.

Takfot: Stoppbräda 2”6”.

Hängrännor: I trä på konsoler med vattenavledande träpinne.

Övrigt: Loftgång och utdragen övervåning stående på 5 st stolpar, en under varje knutrad.

VÄGG B

Fasad: Brädklädd 1,5” 9-10”, breda ramsågade brädor.
Panel avkapad längst ned. Droppbräda monterad.

Timmer: Bra skick. B1 bytt 2007.

Fönster: I varv 17-19, ca 30 x 30 cm, tvådelat.
I gott skick (åtgärdat 2007).

Vindskivor: 1”9”.

VÄGG C

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: Bra skick. C1 bytt 2007.

Fönster: I varv 16-18 över portgång ca 30 x 50cm, sexdelat.

Hängrännor: I trä på konsoler.

Övrigt: Det finns spår efter ytterligare en stolpe i portgången där det troligen suttit en dörr in till gården.

VÄGG D

Fasad: Omålad, bilad i nedervåning.
Obilad i övervåning, som står tätt emot ett annat hus.

Timmer: Bra skick.

Vindskivor: 1”9”.

INTERIÖR: En golvås bytt. I A-C-riktning
Golvbräda mot B-vägg bytt.

ÅTGÄRDER: Översyn av tak när snön är borta.

VEDBOD VIII

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar, natursten

Antal stockar i långvägg: 10 st **i gavelvägg:** 15 st **lägsta syllen i:**

Gavel

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat, rak enkelhak, 5/89

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: Nock + 2 brädtak, 1”7”

Tidigare takkonstruktion: Troligen ett brädtak. 2 takbrädor är återanvända.

Övrigt: Byggnaden saknar ett varv i botten.

HISTORIK

Vedboden är enligt uppgifter på byggnadsinventeringsblanketten från 1975 uppförd omkring 1790. På de äldre fotografierna syns vedboden. Den har då ett brädtak i dåligt skick med vattrännor och stoppbrädor. På ett foto från 1925 hade byggnaden brädtak med nockskiva och breda stoppbrädor. 1950 hade byggnaden brädtak med enkla vindskivor och nockbräda.

Vedboden åtgärdades senast under restaureringarna 1998-1999. Byggnaden lyftes och marknivån sänktes för bättre avrinning. Några stockar byttes på A och D-vägg och ett återanvänt golv lades in. Dörrkarmar och dörr åtgärdades.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Det syns inga skador från insidan men det bör kontrolleras från utsidan när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Bilad, omålad. Röstet utdraget 95 cm.

Timmer: Bra skick. Vid restaureringen 1998-99 tillfördes A1 som tidigare saknades och A2 byttes.

Dörr: Bra skick. Nya dörrsvärd monterades 1998-99 och en äldre, återanvänd dörr sattes in.

Vindskivor: 1”7” med vattenspår.

VÄGG B

Fasad: Bilad, målad, knutlåda mot C.

Timmer: Bra skick. Mot C finns en rötskada i B2, ca 50 cm.

VÄGG C

Fasad: Lockpanel av ramsågade brädor, 1,5”7-12”.

Vindskivor: 1”7” med vattenspår.

VÄGG D

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: Bra skick. 1998-99 byttes D1, D1 och D11.

ÅTGÄRDER: Inget behov av åtgärder.

BRYGGSTUGA IX

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar, kallmur under B.

Antal stockar i långvägg: 16 st i **gavelvägg:** lägsta syllen i: Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Rak dubbelhak. Bilat 5/119.

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”6-9”

Tidigare takkonstruktion: Troligen spån.

Övrigt: Knutlådor runt hela byggnaden. A och C-väggar brädslagna.

HISTORIK

Byggnaden är antagligen uppförd under första halvan av 1800-talet. På fotografier från tidigt 1900-tal har byggnaden spåntak med vindskivor och nockbrädor. Knutarna var inte inklädda och väggarna delvis panelklädda. Troligtvis fanns inget fönster på A-väggen.

Mindre åtgärder utfördes vid restaureringen 1998-99. Marknivån sänktes vid AD-knut och spikarna i locken på C-vägg som satt lösa spikades i. Nya lock spikades över väggbandens och åsarnas ändträ på C-vägg och fotbrädan byttes.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Till synes i bra skick, men antagligen vissa sättningar.

Murstock: Det finns sättningar som gör att taket i mellanbjälklaget hänger upp sig på murstocken.

Murens puts ligger an mot D-vägg (ca 40 cm), vilket i så fall måste friläggas om byggnaden ska lyftas.

Skorsten: Ett visst bortfall av puts.
Det ligger takpapp mot skorsten vid yttertaket. Inga synliga läckage.

Tak: Inget läckage synligt från insidan.
Låsningen till takfotens stoppbräda är en förlängning av taket. Lockbrädorna mot D med stopp är i dåligt skick liksom låsningen. Den längst ut mot A är helt bortrötad.

VÄGG A

Fasad: Omålad lockpanel, underbräddor av varierande bredd.
Lock av 1”4”

Timmer: Ej synligt.

Brokvist: 25 cm brett tak på konsoler över fönster och dörr.

Dörr: Nyare dörr med fräst rutmönster.

Fönster: Ca 90 x 90 cm, två sexdelade bågar.
Skada i en av bågarnas överkant.

Vindskivor: 1”9”.

VÄGG B

Fasad: Bilad, omålad, med knutlåda.

Timmer: Rötffickan i B1 är övertäckt med bräda.

Fönster: I varv 5-9 ca 90 x 90 cm, två sexdelade bågar.

VÄGG C

Fasad: Brädklädd, omålad
Panel i gott skick men behöver spikas till.

Listverk: Över fönster är listen nästan loss.

Timmer: Ej synligt.

Fönster: I nedervåning 1 fönster, ca 90 x 90 cm.
I övervåning 1 fönster, ca 70 x 80 cm.

Båda fönstren har två sexdelade bågar.
En sprucken ruta i nedervåningen.

Övrigt: Tidigare läckage till vinden har upphört
Fotbrädan byttes 1998-99. Nya lock spikades också
över de utstickande väggbandsstockarnas ändträ.

VÄGG D

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: I bra skick. A1 har gammal ilagning.
Rötskada ca 1 m från C. Täckbräda över

INTERIÖREN:

Inne i stugan har innertaket hängt upp sig på
murstocken och det syns lite sprickor i takpanelen.
Det finns även lite sprucken puts på spisen.

Nedersta trappsteget på trappan upp till vinden, ute i
svalen, är skadat.

ÅTGÄRDER: Fönster A-vägg: Skada i bågens överstycke lagas.
Byte av ruta i fönster bottenvåning C-vägg.

Ny täckbräda över rötffickan i B1.

Ispikning av panel och fönsterlist på C-vägg.

Kontrollera tak mer noggrant när det är snöfritt och
byt ev. dåliga brädor. Locken mot D måste
antagligen bytas liksom låsningen av stoppbrädan
mot A och C som är rötade.

LOGE X

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar, natursten

Antal stockar i långvägg: 19 st i **gavelvägg:** 25 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Fasad enkelhak, 5/97.

Bottenbjälklag: 3 st åsar B-D. Ås längs A- och C-vägg kapade under tröskgolvet.

Mellan/vindsbjälklag: 2 åsar A-C i varv 12, 2 st åsar A-C i varv 16.

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”6-8”. Dubbla bottnar. Nock + 4st åsar.

Tidigare takkonstruktion: Spår efter 5 st rafter i väggband.

Övrigt: Påbyggnad av timmer framför ingången.

HISTORIK

Byggnaden är med på fotografier från tidigt 1900-tal och står då på samma plats som idag. Den har ett brädtak med vindskivor. På ett fotografi från 1950 har byggnaden ett brädtak med stoppbrädor men inga vindskivor.

På byggnadsvårdsläggret 2006 åtgärdades byggnaden senast. Syllstock C1 hade rötskador efter att ha legat mot marken. Grässvålen grävdes bort och stommen lyftes varpå nya hörnstenar lades in under knutarna BC och CD. C1 byttes.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra.

Tak: Ser bra ut från insidan.
Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad:	Till största delen skydd av påbyggnad.
Timmer:	Bra skick. A4 under dörr kapad.
Dörr:	Dörr in till logen saknas. Dörröppning in till logen ihopdragen 8 cm upptill.
Övrigt:	Timrad utbyggnad 2 x 5 m framför ingången. Av bilat timmar med brädslagna gavlar och knutlådor. Bräddtak lika logen. Golv saknas. Tröskgolv i logen utdraget genom väggen ca 2 m brett. Logbalk av plankor inhakade i huggna spår.

VÄGG B

Fasad:	Bilat och obilat blandat. Knutlådor omålade.
Timmer:	Mindre rötskador över hela väggen. B15, B17, B18 har större rötfickor. B7 ilagad med bräda från knut BC och 2 m mot A.
Fönster:	Lucka i varv 13-14, 40 x 40 cm.

VÄGG C

Fasad:	Rundtimmer upp till varv 12. Resten bilat. Knutlådor omålade. Loggolv utdragt genom varv 2 med kilning.
Timmer:	C1 rötskadad. C17, C18, C19 rötskadade. C18 och C19 lagade med gamla takbrädor.
Fönster:	Glugg i varv 9-10, 20 x 25 cm.

VÄGG D

Fasad:	Både bilad och obilad.
Timmer:	D12-D13 har större rötfickor mot C. I övrigt i ganska bra skick.

ÅTGÄRDER:

B-vägg sopas ren från lav. Inklädning med panel, ca 25m², liknande den som finns på utbyggnaden mot A-väggen, med botten och lock av okantade brädor.

C17, C18 bytes i samband med omläggning av tak.

D8 skarvas ca 2 m ut i knut mot C.

D12 skarvas ca 3,5 m ut i knut mot C.

D13 skarvas ca 2 m ut i knut mot C.

Komplettera med äldre gångjärn som saknas till dörren.

LOGE (dans) XIV

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Natursten + 1,5 m trästolpar

Antal stockar i långvägg: 20 st i **gavelvägg:** 30 st **lägsta syllen i:**

Gaveln

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat, 6 tum, 6/149

Bottenbjälklag: 2 st bärlinor A-C, 7 st åsar B-D

Mellan/vindsbjälklag: 2 st bärlinor A-C, 6 åsar B-D, Vindsbjälklag 4 åsar A-C.

Nuvarande takkonstruktion: Nock + 6 st åsar B-D, rotning + ringrotning + plåt. Klart för spån.

Tidigare takkonstruktion: Spån.

Övrigt: Lackerat dansgolv.

HISTORIK

Byggnaden finns med på fotografier från tidigt 1900-tal. Den hade då spåntak. Enligt uppgift i byggnadsinventeringen ska den ha uppförts omkring 1890.

BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Plåttak och rotning i bra skick.

VÄGG A

Fasad: Bilad och rödfärgad, i bra skick.

Timmer: A1 rötficka till höger om dörren. I övrigt i bra skick.

Dörr: Port med två dörrblad i bra skick.

VÄGG B

Fasad: Bilad, rödfärgad.

Timmer: Bra skick.

VÄGG C

Fasad: Bilad, rödfärgad.

Timmer: Bra skick.

Dörr: Dörr breddad ca 50 cm åt varje håll pga scenbyggnation.

Övrigt: Scen påbyggd på C-vägg ca 3 x 4 m.

VÄGG D

Fasad: Bilad, rödfärgad.

Timmer: Bra skick.

ÅTGÄRDER: Ingen åtgärd.

HÄRBRE XIX

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar.

Antal stockar i långvägg: 18 st **i gavelvägg:** 23 st **lägsta syllen i:**

Långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat, fasad enkelhak, 5/92

Bottenbjälklag: Utdraget golv liggande på syll B-D.

Mellanbjälklag: Två åsar A-C.

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak 1”6-7”

Tidigare takkonstruktion:

Övrigt: Inga spår av underrede.

HISTORIK

Antagligen är härbret byggt omkring mitten av 1800-talet.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Tak och åsar ser bra ut inifrån.
Kontrolleras när det inte är snö.

VÄGG A

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: En knutskalle på A-vägg mot D halvt borta, håller på att ramla ned. I övrigt bra skick.

Dörr: Troligen original.

Fönster: 1 varv 19-20 ca 15 x 15 cm.

VÄGG B

Fasad: Omålad, brädklädd 5" lock, 8-10" underbrädor.

Timmer: Ej åtkomligt för inspektion.

VÄGG C

Fasad: Omålad, bilad.

Timmer: Mindre rötskada i C5 mot D. I övrigt bra skick.

VÄGG D

Fasad: Bilad, omålad.

Timmer: D 18 tidigare ilagad på översidan.
I övrigt bra skick.

INTERIÖR:

Brädorna i mellanbjälklaget har på undersidan en vit hinna av mögel som uppstått av att byggnaden är för dåligt luftad.

ÅTGÄRDER

Knutskalle A-vägg mot D fästes.

Rötfickan i C5 åtgärdas dräneras eller täckes med bräda.

Borsta bort mögel från stockarna i mellanbjälklaget.
Lufta ur byggnaden ordentligt varje sommar för att förebygga framtida mögelangrepp.

BASTU XVII

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar

Antal stockar i långvägg: 10 st i **gavelvägg:** 10 st **lägsta syllen i:**
långvägg

Röstmoder nr: 10

Timmer, knut/dim/behandling: Bilat/ rak dubbelhak, 102/5

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag

Nuvarande takkonstruktion: Brädtak, spikat.

Tidigare takkonstruktion:

Mått: gavelvägg c/c 4,20, långvägg c/c 3,70 + svale 1,30

Övrigt: Lavar mellan varv 3-4 och 6-7 i A-C riktning på båda sidor om dörren.

HISTORIK

Bastun har flyttats till gården efter att den blev hembygdsgård men det ska tidigare ha stått en bastu ungefär på samma plats.

Byggnaden åtgärdades vid byggnadsvårdslägret 2006.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Kontrolleras när det inte är snö.

Timmer: Ilagning av A1 gjord under 2006 års
byggnadsvårdsläger, inte helt bra.

FODERLADA XIV

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutstenar

Antal stockar i långvägg: 8 st **i gavelvägg:** 12 st **lägsta syllen i:** gavel

Röstmoder nr: 9

Timmer, knut/dim/behandling: rundtimmer, rännknut/ 15-20 cm/
97/5

Bottenbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: brädtak med stoppbräda

Tidigare takkonstruktion:

Mått: Gavelvägg c/c 4,10 m, långvägg c/c 4,0 m

Övrigt:

HISTORIK

Byggnaden har flyttats till hembygdsgården.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Verkar var i bra skick. Kontrolleras när det inte är snö.

Timmer: Bra skick.

VEDBOD/LADA XVI

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: Knutsten

Antal stockar i långvägg: 10 st i **gavelvägg:** 7 st **lägsta syllen i:**

långvägg. **Röstmoder:** 7

Timmer, knut/dim/behandling: rundtimmer, bilat i röstet/ rännknut, 99/5

Bottenbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: brädtak med stoppbräda

Tidigare takkonstruktion:

Mått: Gavelvägg c/c 3,85, Långvägg c/c 3,60

Övrigt: Syllstock i A-vägg är lus

HISTORIK

Byggnaden har flyttats till hembygdsgården. Åtgärdades vid 2006 års byggnadsvårdsläger.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Verkar vara i bra skick. Kontrolleras när det inte är snö.

Timmer: Bra skick.

LADA XV

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: knutsten

Antal stockar i långvägg: 10 st i **gavelvägg:** 6 st **lägsta syllen i:** gavel

Röstmoder nr: 7

Timmer, knut/dim/behandling: rundtimmer/ rännknut/ 117/5

Bottenbjälklag:

Nuvarande takkonstruktion: brädtak med stoppbräda

Tidigare takkonstruktion:

Mått: Gavelvägg c/c 4,10. Långvägg c/c 4,90

Övrigt:

HISTORIK

Byggnaden har flyttats till hembygdsgården.



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick.

Tak: Verkar vara i bra skick. Kontrolleras när det inte är snö.

Timmer: Bra skick.

LADA

OBS! Osäkert om denna lada är i hembygdsföreningens ägo.

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: knutstenar

Antal stockar i långvägg: 9 **i gavelvägg:** 14 **lägsta syllen i:** gavelvägg

Röstmoder nr: 9

Timmer, knut/dim/behandling: bilat/ rak knut utan hak/ 12 cm/
101/5

Bottenbjälklag:

Mellan/vindsbjälklag

Nuvarande takkonstruktion: brädtak

Tidigare takkonstruktion:

Mått: Gavelvägg: 3,98 m. Långvägg 3,96 m

Övrigt:



BEFINTLIGT UTSEENDE OCH SKADOR

Grund: Bra skick

Tak: Verkar vara i bra skick. Kontrolleras när det inte är snö.

Timmer: Bra skick.

Käll och litteraturförteckning

Otryckta källor

Erik Festins byggnadsinventering, Jamtli arkiv.

Fotografier från Tomtangården, Jamtli arkiv.

Tryckta källor

Eriksson Emanuel, *Gården Tomtan i Klövsjö*, Jämten 1927.

Erixon Sigurd, *Svensk byggnadskultur: Studier och skildringar behövsande den svenska byggnadskulturens historia*, 1947.

Kulturbistoriskt planeringsunderlag för Klövsjö by. Rapport Jamtli 2008.

Ullberg Gösta, *Bönder torpare och knektar i det gamla Klövsjö, del 1*, Heimbygdas förlag, Östersund 1933.

Värdefulla bus och miljöer i Bergs kommun. Kulturhistorisk utredning 29, Jämtlands läns museum 1985.

Materialspecifikation

Byggnadsdel	Längd	Dimension	Antal
Boningshus I			
Timmer			
A1	8 m	ø 25 cm	1 st
A2	6,5 m	ø 26 cm	1 st
A3	6,5 m	ø 26 cm	1 st
A4	6,5 m	ø 26	1 st
A5	6,5 m	ø 26	1 st
A6-9	1,5 m	ø 26 cm	4 st
A6-9	1,5 m	ø 26	4 st
A10	6,5 m	ø 26	1 st
B1	1,5 m	ø 26 cm	1 st

Lockpanel

Fotbräda

Bräddörr (mellan byggnad I och II)

Brädor trappa

Hängränna

Boningshus II

Snickerivirke (fönsterbågar)

Linolja

Linoljekitt

Stall III

Takbrädor ev. (lilla och stora stallet)

Bräddörr

Knutlådor (dass)

Gångjärn (dass)

Ladugård IV

Se bilaga ”Ladugård på Tomtangården. Beskrivning, åtgärdsförslag med kostnadsberäkning” Hackås Timmerhusservice AB, Sören Classon.

Stall V

Timmer

A4 (ny knutskalle) 0,5 m 1 st

A7 (rötficka) 3,5 m 1 st

D3 (rötficka)

Nockbrädor

Bryggstuga IX

Timmer

B1 (rötficka)

Stoppbrädor

Takbrädor

Snickerivirke (fönster)

Handblåst glas

Linoljekitt

Linolja

Loge X

Timmer

C17 7 m 1 st

C18 7 m 1 st

D8 2,3 m 1 st

D12 3,5 m 1 st

D13 2,5 m 1 st

Lockpanel B-vägg

Härbre XIX

Timmer

C 5 (rötficka)

Beräkning dagsverken

Byggnad I

30 dv

Byggnaderna II, III, V, IX, X och XIX

20 dv

Byggnad IV

se bilaga

Ladugård på Tomtangården

Klövsjö by 4:31 Klövsjö socken Bergs Kommun

Beskrivning, Åtgärdsförslag med kostnadsberäkning



Hackås Timmerhusservice AB

Sören Classon

November 2008

Historia

Tomtan etablerades vid ett arvsskifte 1777 då Johan Johansson från Johangården, nr. 3 fick detta som ett torp.' Johans broder Per, som ärvde hemmanet Johangården, ålades att förse 'tomtan med fähus, kornlada och foderhus i skifteshandlingen. Johans son Olof övertog gården 1825. Denne köpte 1829 en tredjedel av hemmanet Jo Sjul's (1/4 tunnland) och efter laga skiftet 1842 ytterligare 1/8 tunnland från samma hemman. Tomtan ombildades i samband med detta till hemman.

Tomtangården brukades fram till slutet av 1950-talet. Olof Johansson även kallad Tomt-Ola var gårdens siste ägare i fjärde generationsled. Han dog 1967, 81 år gammal. Hembygdsföreningen i Klövsjö tog redan på 1950-talet initiativ till att bevara Tomtangården som hembygdsgård och köpte gården av Olof Johansson som dock bodde kvar där till sin död. En restaurering genomfördes åren kring 1960 och 1963 invigdes Tomtan som hembygdsgård

Kulturhistorisk värdering

Tomtangårdens kulturhistoriska värde består främst i att gården är en av endast två bevarade kringbyggda gårdar i Jämtlands län som står kvar på den plats där de har brukats. Den andra gården är Högen i Lillhärdal. Före skiftesreformerna var det mycket vanligt att gårdar i norra Sverige hade denna slutna form men under 1800-talet kom gårdsformen att bli alltmer ovanlig i och med att gårdens hus grupperades mer fritt i förhållande till varandra. Genom miljön på Tomtangården är det således möjligt att visa och berätta hur människor bott före 1800-talets jordreformer.

Genom de dokumentationer som under årens lopp har gjorts av gården, med början redan år 1904, går det att få en ganska god kunskap om byggnadernas historia. Jämförelser med dagens miljö och gamla fotografier och situationsplanerna från 1910-talet visar att de flesta av byggnaderna är bevarade på samma plats även om vissa har försvunnit och andra tillkommit efter det att Tomtan blev hembygdsgård. Gårdstunet och de närliggande ekonomibyggnaderna verkar ha fått sin nuvarande form och placering under det sena 1800-talet. Gården kan således ge en god bild av vilka byggnader som fanns på en gård under slutet av 1800-talet och deras funktioner och samtidigt ge en bild av hur den äldre kringbyggda gårdsformen fungerade.

Det är viktigt att även se Tomtangården i relation till Klövsjö by och dess utveckling. I Klövsjö finns förhållandevis många äldre byggnader bevarade på gårdarna. Gårdarnas antal har varit relativt konstant sedan laga skiftet på 1840-talet. De naturgeografiska förutsättningarna i Klövsjö by gör att tillgången på jordbruksmark är begränsad vilket är en av anledningarna till att fäbodriften har haft en sådan stor betydelse i Klövsjö. Det verkar också ha medfört att byn inte kunnat växa särskilt mycket vilket kanske är en av anledningarna till att gårdarnas antal inte ökat nämnvärt. Jämförelser mellan laga skifteskartan och dagens karta visar att byns utbredning och gårdarnas läge och antal är i stort sett detsamma nu som då. På många av de äldre gårdarna ser man idag spår av att de har varit kringbyggda och många äldre uthus och boningshus är bevarade. Tomtangården är på så sätt en del i ett större sammanhang.

Generellt förhållningssätt vid åtgärder

Markarbeten ska göras med stor försiktighet. Vid friläggande av grunder och syllvarv bör torven först avtäckas, därefter görs urschaktning/grävning. Syllvarvet ska efter schaktning och återlagt torvlager ligga ca 10 cm ovanför marknivån. Schaktningarna runt husen görs med en lutning ut från byggnaderna så att regnvattnet rinner bort från byggnaderna.

Nytt virke ska behandlas lika den utbytta delen. Har barkningen gjorts med barkspade ska denna användas. Har ytbehandlingen fortsatt med bandjárn ska detta användas. Bilade ytor ska handbilas. Timmer som ska bilas på båda sidor får blocksågas sedan mått tagits på den delen som ska bytas ut (+ minst 5 mm). Motorsåg får inte användas vid knutningen, utan endast vid grovkapning och försågning av draget. Vid försågning av draget med motorsåg ska detta avslutas strax innan knuten.

Antikvariska ställningstaganden

Tänk på att varje åtgärdssituation är unik! Det går att få vägledning genom allmänna råd och förhållningssätt och i tidigare tagna beslut, men det är i det enskilda fallet ändå viktigt att göra ett antikvariskt ställningstagande som tar utgångspunkt i den unika gården eller byggnaden.

Tomtangården har sedan det anlades som torp genomgått många förändringar. I takt med att nya behov har uppstått har nya hus byggts och befintliga hus byggts om. Gården är idag därför något helt annat än den var på t.ex. 1700- och 1800-talen. Miljön ser inte ut som den gjorde när torpet anlades 1777. Gården genomgick dessutom flera förändringar när den övergick från att vara en aktiv jordbruksfastighet till att bli hembygdsgård, eftersom det då ställdes andra typer av krav.

Med vetskap om att gården ständigt ändrat utseende är det svårt att ta fasta på en viss tidsepok när någon del ska åtgärdas. Vid restaureringarna som genomfördes under slutet av 1990-talet var utgångspunkten att vid en ev. förändring utgå från hur gården såg ut i slutskedet som brukad jordbruksfastighet. Vid den tidpunkten fanns alla de byggnader som finns kvar idag, borträknat de ditflyttade byggnader vid vägen. Förändringar och förbättringar som gjorts för att underlätta det dagliga arbetet på gården är också representerade. Om man vid en förändring skulle välja en tidigare tidpunkt måste kanske vissa "årsringar" avlägsnas för att gården ska bli en trovärdig miljö. Utan en medvetenhet om gårdens utseende vid olika tider.

Förslag till målsättning vid kommande restaureringar

Målsättningen med åtgärderna vid fortsatta restaureringar på Tomtangården bör vara att slå vakt om gårdens nuvarande karaktär och att bevara dess byggnader. Denna målsättning har varit vägledande vid de restaureringar som har gjorts efter 1997.

Trots att insatser måste göras är meningen med varje allvarligt syftande restaurering att man efter avslutad insats ska dra sig tillbaka så omärkligt som möjligt. De enskilda befintliga byggnadsdelarna ska bevaras så långt som möjligt, för att som "originaldelar" berätta om gångna tiders liv och de förändringar som med åren krävt ändringar och omdisponeringar i byggnaderna. Varje del som bytts ut kan bara berätta om hur man tänkte och gjorde i början av 2000-talet.

Det måste göras stor åtskillnad mellan förslitningsskador och tekniska skador. Förslitningar är förändringar som berättar om byggnadens ålder och om hur byggnaden eller byggnadsdelen har använts. Denna typ av förslitningsskador ingår därmed i det kulturhistoriska värdet och bidrar till upplevelsen och förståelsen av gångna tiders vardagsliv. En teknisk skada är en skada som nu eller i en omedelbar framtid äventyrar byggnadens fortlevnad. Dessa skador ska repareras. Vid reparation ska material, framställningsteknik och hantverksteknik vara av traditionellt slag. Den slutliga upplevelsen av hela byggnaden eller enskilda detaljer ska vara densamma som före insatsen.

Benämning av byggnadsdelar

I beskrivningen utgår märkningen från vägg A som är vägg med huvudingång. Därefter märks väggarna medsols med B, C och D. Mellanväggar märks E o.s.v. Byggnadernas märkning framgår av planskisserna för var byggnad. Syllstockarna får nummer 1 och på övriga stockar fortsätter numreringen uppåt. Tredje stocken nedifrån på ingångsväggen får alltså beteckningen A3.

Bjälklag numreras med början från bjälke närmast B-vägg vid bjälklag lagt i AC-riktning, vid bjälklag lagda i BD-riktning numreras bjälkar med utgångspunkt i bjälke närmast A-vägg.

Enskilda byggnadsdelar som dörrgåtar mm, märks utifrån ovanstående, d.v.s. till vilken vägg delen tillhör och motsvarande märkning görs i väggen. Vid osäkerhet görs särskild anteckning/uppmätning.

LADUGARD (nya delen) IV

HISTORIK

Den nya ladugården byggdes troligen i mitten av 1800-talet och var i bruk till 1962. På fotografier från tidigt 1900-tal var byggnaden delvis klädd med panel. På B och D-väggarna är de fyra översta timmervarven bytta och fästade med tre följare. Kanske gjordes denna åtgärd i samband med att taket lades om.

Några mindre åtgärder utfördes vid restaureringen 1997-98 men det fanns ej pengar till att göra de omfattande reparationer som det finns behov av.

UPPGIFTER OM KONSTRUKTION

Grund: natursten

Antal stockar i långvägg: 15 st. **i gavelvägg A:** 20 st. **C:** 21 st. **lägsta syllen i:** långvägg

Timmer, knut/dim/behandling: bilat, rak dubbelhak, 5/133

Bottenbjälklag: 6 st. åsar mellan B-D, ovanpå dessa ligger 6 åsar mellan A-C.

Mellan/vindsbjälklag: 6 st. åsar B-D. Bärlina A-C.

Nuvarande takkonstruktion: råspont, papp, läkt och brädtak ligger på 5 st åsar

Tidigare takkonstruktion: 6 st. innertakåsar

Befintligt utseende och skador

Grund: byggnaden står på 8 st. punkter av natursten + en stolpe i mitten under vägg C. Grunden är i dåligt skick, delvis nersjunken och hög marknivå som gör att det delvis är dålig avrinning från byggnaden.



Murstocken: Öppen spis och en inmurad kittel, vitkalkad natursten, Murstocken är i dåligt skick och har rivits ner till under yttertak så den går ej genom yttertaket.



Fasad och Timmerväggar: Timmerväggarna som är i väldigt dåligt skick skyddas av en stående panel på B och D vägg. Stora fuktskador bakom den stående panelen på insidan, dom stockar som har varit kritade har klarat sig bättre. Lockpanelen på B vägg är av 1.1/4" tjocka okantade bräder och har rötskador ner mot marken. Lockpanelen på D vägg är av 1" tjock och 4 – 6" bred, kantade



Golvbjälklag: Underst ligger 6 st. åsar i B-D riktning som delvis är uppallade på stolpar och delvis ligger i jorden. På detta ligger det 6 st. åsar i A-C riktning, mellan dessa en trossbotten som består av jord och torv. På detta ligger så ett 2" plankgolv och ovanpå det så har dom lagt ett slitgolv som byttes ut efter behov. Samtliga åsar är kraftigt rötskadade, likaså den spräckta trossbotten som ligger på åsar i B-D riktning



Mellanbjälklag: Det är 6 st. åsar infält i älfte varvet i B-D riktning, och en bärlina i A-C riktning på mitten. På åsarna ligger ett 2" tjockt golv. Åsar och golv är i hyfsat skick. Bärlinan är uppallad med klossar i A och C vägg och får stöd från grunden med en stolpe på mitten.



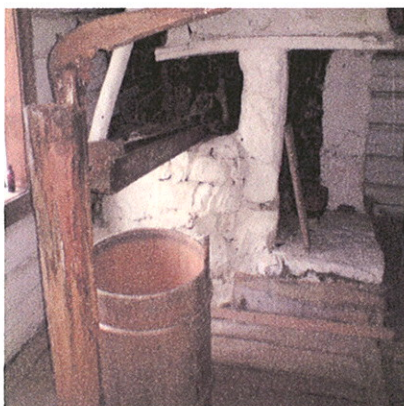
Takåsar och tak: I en tidigare konstruktion ligger 6 st. åsar som har varit underlag för ett isolerat innertak, idag hjälper dom till att bära upp den nya konstruktionen som består av 5 st. åsar på detta ligger råspont papp och ett läktat bräddtak. Nocken tar stöd från två st. sidoåsar som i sin tur tar stöd från mellanbjälklaget via stolpar. Två st. åsar har rötskador, yttertaksbeläggnigen är så där, vissa bräder är dåliga och bör bytas, men taket i sig är vid besiktning tätt



Fönster: Fönster i C och i D vägg, i D vägg sitter också innerfönster. I nedre våning sitter tredelade bågar medan i övre våning är det sexdelade bågar, både kistor och bågar är i dåligt skick och behöver åtgärder.



Inredning: plats för 12 st. djur med båsavskiljare i trä. Stående bräder 1.5 meter upp i varje bås som är rötskadade. I lagården finns också en brunn med pump och ränna till murpannan, brunnen är fylld med jord, men konstruktionen i övrigt illustrerar funktionen. Trappen till övre våning är i dåligt skick och måste ses över. Båsavskiljare riktas och snyggas till



Övrigt: Hängrännor i trä på konsoler i bra skick, dörr till lagård är i bra skick. Takfotsbräda bör bytas vid åtgärder av tak.



Åtgärdsförslag

Byggnaden monteras ned, det är en förutsättning för restaureringen.

Grunden:

Ny grundsättning, förslagsvis med gjutna pelare från berggrund till marknivå på dom tidigare punkter grundstenar var. Därifrån fortsätter man med natursten eller stolpar lika tidigare. Dom gjutna pelarna planeras över så dom kommer strax under marknivå och därmed blir dom ej synliga

Stomme: A- vägg

A1	Bytes
A2 mot B	Skarvas 1 meter från knut
A3 mot B	Skarvas 1.5 meter från knut
A9	I lagas över dörr
A10	I lagas mot knut AB
A11	Skarvas 1 meter från knut AD
A12	Skarvas 1.5 meter från knut AB
A13	Skarvas 1.5 meter från knut AD och i lagas 1 meter från knut AB
A15	Skarvas 1.5 meter från knut AB
A17 – A20	bytes eller i lagas

Stomme: B- vägg

B1 – B3	Bytes
B4 – B6	Skarvas ca. 3 – 4 meter från BC
B7 – B8	Bytes en bit på ca. 3 meter mitt i
B14	drages mot stock 13 + skarv 1 meter och knutas in i A vägg
B15	Skarvas ca. 1 meter och knutas in i A vägg

Stomme: C – vägg

C1	Bytes
C2	Bytes mellan gödselluckor
C3	Bytes
C5	I lagas under fönster
C13	I lagas under fönster
C14	I lagas under fönster
C15	I lagas på bägge sidor om fönster
C16	Skarvas 2.5 meter från vägg B
C18	I lagas från ås mot vägg B
C19	Bytes
C20	Bytes

Stomme D – vägg

D1	Bytes
D2	Bytes
D3	I lagas ca. 3 meter på mitten
D5	I lagas under fönster
D6	I lagas under fönster
D13 – D15	Skarvas och knutas in i A vägg

Fasad panel:

Panelen kapas i nederkant och flyttas ner det som behövs. Dom kommer visserligen inte att täcka där uppe, men det är en åtgärd som har varit gängse på andra hus

Bottenbjälklag:

En strukturerad grund för bjälklaget görs, förslagsvis med gjutna pelare från berggrund till marknivå i mitten på byggnaden. Där ifrån kan man fortsätta med stolar eller sten upp till bjälklaget

11 st. stockar byts ut

Trossbotten byts ut

Plank golvet märks upp och gås igenom vid demontering, skarvas eller byts skadade delar

Slitgolvet läggs tillbaka i befintligt skick.

Mellanbjälklag:

Upplag i vägg för bärlina görs ny och se till att stolpen som bär på mitten verkligen tar trycket från bjälklaget.

Taket:

Två st. åsar byts ut.

Takbräderna gås igenom vid demontering och byts rötade bräder. Ca. 20-30 st.

Murstock:

Murstocken med den öppna spisen och murpannan är endast en illustration av dom gångna tiderna, om den skall restaureras till ett brukbart skick så måste det in en murare som går igenom den och gör ett separat åtgärdsförslag med kostnader på det jobbet.

Fönster:

Fönsterbågarna tas isär, inoljas och kittas

Kistorna gås igenom och byts ut dåliga detaljer

Inredning:

Dom stående brädorna i båsen demonteras försiktigt och återanvänds i mesta möjliga mån

Trappen gås igenom och byts det som är dåligt.

Fönsterfoder på C vägg saknas, görs nya

Gödselluckor repas eller görs nya

Båsavskiljare riktas upp och byts ut detaljer om så behövs

Pump med ränna ingen åtgärd

Övrigt:

Takfotsbräda byts ut

Hängrännor med konsoler ingen åtgärd

Dörr ingen åtgärd.

Materialåtgång

Grund:

1 st. stock på 9.5 meter liknande en takås, för stolpar 10 – 12” i bröst höjd

Stomme A-vägg:

5 st. stockar på 9.5 meter 10 – 12” i bröst höjd som blockas till 8”

Stomme B-vägg:

6 st. stockar på 9.5 meter 10 – 12” i bröst höjd som blockas till 8”

Stomme C-vägg:

5 st. stockar på 9.5 meter 10 – 12” i bröst höjd som blockas till 8”

Stomme D-vägg:

3 st. stockar på 9.5 meter 10 – 12” i bröst höjd som blockas till 8”

3 st. stockar på 9.5 meter i reserv som blockas till 8”

Bottenbjälklag och golv:

11 st. stöckar på 9.5 meter runda. 12-14” i bröst höjd

Material till trossbotten ca. 65 kvm (diskuteras med byggnadsantikvarien) i det ursprungliga är det spräckt virke.

2” plank kantade topp rot 10 kvm 4 meters längder till golv

Taket:

2 st. stockar på 9.5 meter runda 10 – 12” i bröst höjd

Material till takbräder 1” 6 30 st. 6 meters längder

Övrigt:

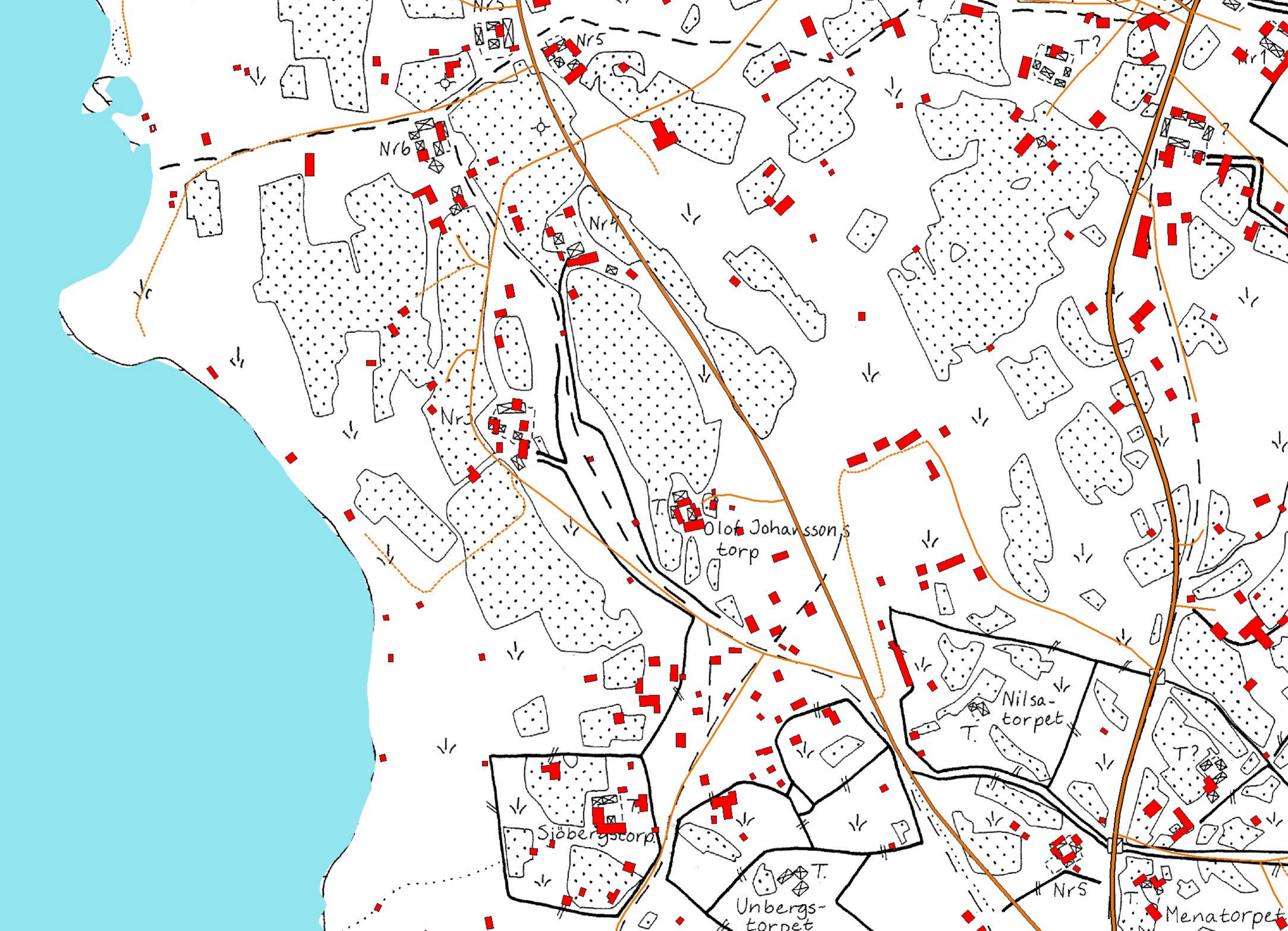
Material till fönsterkistor, fönsterfoder, vindskivor, fotbräder, ställningar, paneler

1” 4, 1” 5, 1” 6 2” 4, 2” 5, 2” 6 2” 7, 2” 8 1.1/4” okantad

Kostnadsberäkning till åtgärdsförslag

Arbete 100 dagsverken a 2800 kr	280.000
Oförutsett 15 dagsverken	42.000
Material	40.000
Traktor med kran	20.000
Grävningsarbete	10.000
Arbetsledning 10 dagsverken	32.000
Summa	424.000
Moms 25%	106.000
Summa inklusive moms	530.000 kr.

OBS: Tillkommer gör kostnader för antikvarisk kontroll



Nr5

Nr6

Nr4

Nr3

Olof Johansson's
torp

Nilsa-
torpet

Sjöbergstorp

Unbergstorp

Nr5

Menatorpet

RAPPORTSERIE – JAMTLI, 2009

ISSN 1654-2045

- 2009:1 Arkeologisk förundersökning – Schaktkontroll i anslutning till fornlämningar 49, hög, samt 235, fossilåker, i Frösö socken
Amanda Jönsson
- 2009:2 Löfsåsen. Skadekartering samt arkeologisk undersökning vid fornlämning nr 258, fossil åker, i Brunflo socken 2008
Amanda Jönsson
- 2009:3 Sörgården – Antikvarisk kontroll vid restaurering av mangårdsbyggnad 2004–2007
Olof Edin
- 2009:4 Sommarhagen – förslag till förnyelse
Ove Hemmendorff
- 2009:5 Brunflo ställverk – Antikvarisk kontroll vid exteriör restaurering 2008
Olof Edin
- 2009:6 Lillhärjäbygget – Restaurering av Farfarsladan och kokhuset, 2008
Martina Berglund
- 2009:7 Landsomsläkten – Skadekartering samt arkeologisk undersökning vid fornlämning nr 142 i Lockne socken, fossil åker, 2008
Amanda Jönsson
- 2009:8 Ankarede kapell – Antikvarisk kontroll vid exteriör restaurering, 2004
Martina Berglund
- 2009:9 Munkflohögen – Kulturhistorisk karakterisering inför vindkraftpark
Anders Hansson
- 2009:10 Tomtangården – Vårdplan
Christina Persson